

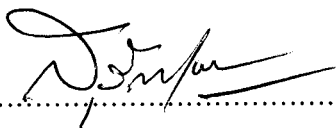
สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

นิสรา สิมพรักษ์

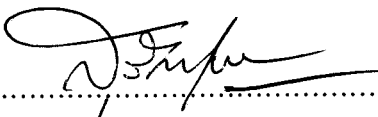
งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2560
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณา
งานนิพนธ์ของ นิสรา สิมพรัักษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

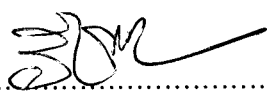
คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

..... ประธาน
(ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู)

..... กรรมการ
(ดร.สมุทร ชำนาญ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิมสวาสดี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่... ๒ ...เดือน... มิถุนายน ... พ.ศ. 2560

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาแนะนำ ปรีกษาช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จาก อาจารย์ ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู อาจารย์ประจำภาควิชา การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุม งานนิพนธ์ ดร.สมุท ธานี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อิ่มสวัสดิ์ กรรมการสอบ งานนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.สมุท ธานี อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา นายชีวะบุรณ วิริยะพงษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 และว่าที่ร้อยตรีชาญวิทย์ สุทธิ ผู้อำนวยการ โรงเรียนชุมชนวัดทับมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ที่กรุณาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเที่ยงตรงและความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีคุณภาพ

ขอขอบพระคุณคณะครู โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัด ระยองทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างราบรื่นด้วยดี คุณค่า และ ประโยชน์จากงานนิพนธ์ที่มีต่อวงการศึกษ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้เป็นเครื่องตอบแทนพระคุณ บิดา มารดา บุตรธิดา ญาติพี่น้อง และครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้ผู้วิจัยได้รับความสำเร็จใน การศึกษา สมดังความมุ่งหมายทุกประการ

นิสร่า สิมพรักษ์

58990046: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

นิสรา สิมพรัภย์: สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง (THE MANAGEMENT OF STUDENT CARE SYSTEM OF THE EDUCATIONAL EXTENSION SCHOOLS IN MUENG DISTRICT RAYONG PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุรัตน์ ชัยชมพู, กศ.ด. 100 หน้า ปี พ.ศ. 2560.

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสิทธิภาพการทำงาน โดยสอบถามความคิดเห็นจากครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 155 คน ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีข้อคำถามจำนวน 37 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 16-24) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20-.71 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

58990046: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: THE MANAGEMENT OF STUDENT CARE SYSTEM/ EDUCATIONAL EXTENSION SCHOOLS

NISARA SIMPARAK: THE MANAGEMENT OF STUDENT CARE SYSTEM OF THE EDUCATIONAL EXTENSION SCHOOLS IN MUENG DISTRICT RAYONG PROVINCE.

ADVISOR: SURATH CHAICHOMPU, Ed.D., 100 P. 2017.

The purpose of this research was to study the management of student care system of the educational extension schools in Mung District Rayong Province. The sample of this study was 155 teachers group in educational extension school in Mueng District Rayong Province, classified by sex and experiences for answering the questionnaires. The research instrument was a five-rating-scale questionnaire. The student care system composed of 5 aspects as the individual of student, the screening of students, the encourage of students, the prevention and resolution of the students and referring the students. The discriminant value level was about .20-.71 and the reliability value level was about .91. The data was analyzed by using frequency, percentage, Mean, Standard Deviation and t-test.

The results of this study were as follows:

1. The management of student care system of the educational extension school in Mueng District Rayong Province was rate at a high level in general and each aspect.
2. Comparison about management of student care system of the educational extension school in Mueng District Rayong Province classified by sex showed no statistically significant difference in general and each aspect.
3. Comparison about the management of student care system of the educational extension school in Mueng District Rayong Province classified by experience showed no statistically significant difference in general and each aspect, except the encouragement of students was statistically significant different at .05 level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
คำถามของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
สภาพการจัดการศึกษาของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง	8
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	13
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.....	26 40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	54
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุป	66
อภิปรายผล	68
ข้อเสนอแนะ	72
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	82
ภาคผนวก ก	83
ภาคผนวก ข	87
ภาคผนวก ค	92
ภาคผนวก ง	94
ประวัติย่อของผู้วิจัย	100

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	49
2 จำนวนและคำร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน	54
3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน	55
4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยรวมและรายด้าน	56
5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายด้าน.....	57
6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายด้าน	58
7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายด้าน	59
8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการส่งต่อ โดยรวมและรายด้าน.....	60
9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
10 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและ รายด้าน	63
11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนก ตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน	64
12 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน	65
13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง.....	93

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการและเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้และคุณธรรม แต่จากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและการเจริญอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้ผู้คนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้ง่าย การหลั่งไหลของข้อมูลข่าวสารและการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ อย่างเสรี หากขาดการไตร่ตรอง หรือขาดการมีวิจารณญาณแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบและก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ฐีสาว ลักขโมย ยาเสพติด ก้าวร้าว เก็บตัว เฉื่อยชา เงียบขรึม เป็นต้น ซึ่งหากปล่อยไว้ให้พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้น โดยไม่มีการป้องกันแก้ไขช่วยเหลือแล้ว แนวโน้มอาจนำไปสู่การเกิดปัญหาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์สังคม ซึ่งมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของนักเรียน กรมสุขภาพจิต และกระทรวง ศึกษาธิการจึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมึระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั้งใน โรงเรียนและนอกโรงเรียน รวมทั้งมีวิธีการ กิจกรรม และเครื่องมือต่าง ๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการยึัดนักเรียนเป็นสำคัญในการพัฒนาเพื่อดูแลช่วยเหลือ ทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริมจึงเป็นสิ่งจำเป็น (กรมสุขภาพจิต 2544, หน้า 24)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่มุ่งดูแลช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตที่พึงปวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 , หน้า 1) ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบ

ความสำเร็จ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นนับว่าเป็นบุคลากรหลักสำคัญ เพราะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดและรู้จักนักเรียนเป็นอย่างดี อีกทั้งครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นมักจะได้รับความไว้วางใจจากนักเรียนในการให้คำแนะนำปรึกษาอยู่เสมอ บทบาทนี้นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของครูที่มีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชน ให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม (กรมสุขภาพจิต, 2544)

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นนักเรียนที่อยู่ในวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ อ่อนไหวง่าย มีอารมณ์รุนแรง เป็นวัยที่มีความเสี่ยงกับปัญหาต่าง ๆ ปัญหาวัยรุ่นที่มักพบในโรงเรียนขยายโอกาส เช่น ปัญหาความรุนแรง ปัญหายาเสพติด ปัญหาชู้สาว ปัญหาการติดเกม ปัญหาการออกกลางคัน ปัญหาการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ เป็นต้น (โรงเรียนชุมชนวัดทับมา, 2558) ปัญหาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสยังขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นได้

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารจัดการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนดี มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษา

คำถามของการวิจัย

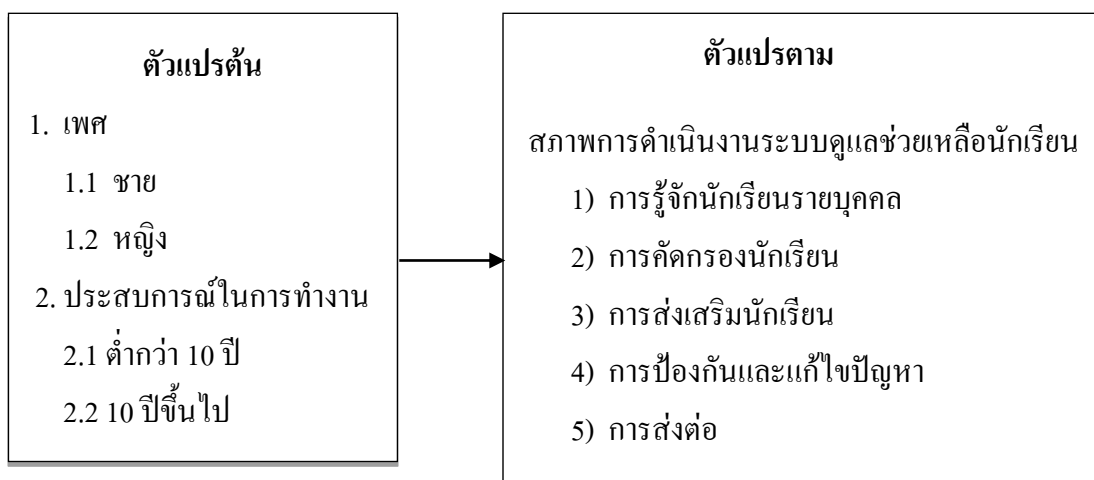
1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง อยู่ในระดับใด
2. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศแตกต่างกัน
2. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยนี้ ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ปี พ.ศ. 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ ซึ่งผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา มี 2 ตัวแปร ได้แก่ 1) เพศ 2) ประสบการณ์ในการทำงานเขียนสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังภาพประกอบที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาและครูที่เกี่ยวข้องในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สามารถดำเนินงานเพื่อแก้ไข ปรับปรุง พัฒนารูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน

2. ครูแนะแนว หรือครูที่ปรึกษา สามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอนให้มีประสิทธิผลดียิ่งขึ้น ส่งเสริมให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยเลือกศึกษาด้านครูที่ปรึกษา จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 256 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 155 คน จากนั้นสุ่ม

แบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูที่ปรึกษา จำแนกเป็น

3.1.1 เพศ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ประสบการณ์ในการทำงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

3.2.1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล

3.2.2 การคัดกรองนักเรียน

3.2.3 การส่งเสริมนักเรียน

3.2.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา

3.2.5 การส่งต่อ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ลักษณะการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ

2. เพศ หมายถึง เพศหญิงหรือชายของครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

2.1 เพศชาย หมายถึง ครูที่ปรึกษาที่เป็นเพศชาย

2.2 เพศหญิง หมายถึง ครูที่ปรึกษาที่เป็นเพศหญิง

3. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังนี้

3.1 ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี หมายถึง ระยะเวลาที่ครูดำรงตำแหน่งปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษาต่ำกว่า 10 ปี

3.2 ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป หมายถึง ระยะเวลาที่ครูดำรงตำแหน่ง ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูที่ปรึกษา 10 ปีขึ้นไป

4. ครู หมายถึง ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559

5. ครูที่ปรึกษา หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559

6. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็น บุคลากรหลักในการดำเนินการ และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือ บุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

7. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยมีระบบงานและขั้นตอน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรอง นักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ

7.1 การรู้จักนักเรียนรายบุคคล หมายถึง การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน อันได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยเครื่องมือหรือวิธีการที่ หลากหลาย เช่น การเยี่ยมบ้าน ระเบียบสะสม แบบประเมินพฤติกรรม การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อให้รู้จักนักเรียนแต่ละคนอย่างน้อย 3 ด้านคือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และ ด้านครอบครัว

7.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น เป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา

7.3 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน หรือการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียนในกลุ่มปกติให้ดีขึ้น และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมี ปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ

7.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา/ครู ประจำชั้นในการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด หาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหา ให้กับนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม

7.5 การส่งต่อ หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีที่ยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

8. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

9. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 หมายถึง ส่วนราชการที่มีภารกิจในการบริหารจัดการศึกษาในจังหวัดระยอง โดยมีเขตการปกครองทางการศึกษาใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอบ้านฉาง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง และอำเภอนิคมน้ำอูนพัฒนา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และค้นคว้าเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง
 2. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 3. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
 4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง (2558) เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับประถมศึกษาโดยมีทิศทางการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในกรณีนี้โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีอำนาจหน้าที่จัดการศึกษาภายใต้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 ซึ่งตั้งอยู่ที่ 1/24 ถนนบางจาก ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีหน้าที่ดูแลกำกับควบคุมการจัดการศึกษาจำนวน 5 อำเภอได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง และอำเภอบ้านฉาง และอำเภอนิคมพัฒนา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ

ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2553 มาตรา 33 วรรค 2 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการบริหาร และการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 4 ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 7 งาน คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมการจัดการกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ และกลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน มีอำนาจหน้าที่และภารกิจในการจัดการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1, 2558, หน้า 8-12) ดังต่อไปนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เป็นองค์กรชั้นนำในการบริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐานได้มาตรฐาน บริการเป็นเลิศ คู่ประชาคมอาเซียน

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ผู้เรียน มีคุณภาพตามมาตรฐาน เน้นการศึกษาสู่อาชีพและมีศักยภาพในการแข่งขันในประชาคมอาเซียนสู่ประชาคมโลก
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. พัฒนาบุคลากรให้เกิดความตระหนักจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดี
4. ส่งเสริมระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

เป้าประสงค์ (Goal)

1. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัย และได้สมดุล และผู้เรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพ
2. ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเสมอภาค
3. ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น มีทักษะที่เหมาะสมและมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเป็นกลไกขับเคลื่อน การศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 1 เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบต่อบุคคลบุคลากร และสถานศึกษา

กลยุทธ์ (Strategy)

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงครอบคลุมผู้เรียน ให้ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มกว่าตามศักยภาพและมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคุณภาพครู และบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาระบบการบริหารจัดการ

จุดเน้นพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของเขต 1 ได้นำจุดเน้น เพื่อเป็น แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย

1. จุดเน้นด้านผู้เรียน

1.1 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญสู่มาตรฐานสากล

1.2 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม รักสามัคคี ปกป้อง สำนึกในหน้าที่ รักษา ศาสน์ กษัตริย์ ภูมิใจในความเป็นไทย ห่างไกลยาเสพติด มีคุณลักษณะและทักษะทางสังคมที่เหมาะสม

1.3 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

เป็นรายบุคคล

2. จุดเน้นด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา

2.1 ครูได้รับการพัฒนาความรู้และสมรรถนะผ่านการปฏิบัติจริงและความช่วยเหลือ อย่างต่อเนื่อง

2.2 พัฒนาผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเร่งด่วน

2.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นมืออาชีพมีผลงานเชิงประจักษ์ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติอย่างเหมาะสม

2.4 องค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดเตรียมและการจัดสรรครู ตระหนัก และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ให้ครูและผู้บริหารสถานศึกษาบรรจุใหม่ย้ายไปบรรจุ มีความสามารถสอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียนชุมชนและสังคม

3. จุดเน้นด้านการบริหารจัดการ

3.1 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบริหารจัดการโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เน้นการกระจายอำนาจการมีส่วนร่วมและการรับผิดชอบต่อการทำงานดำเนินงาน

3.2 สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นการบริหารจัดการศึกษาภายใต้แผนปฏิบัติการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติโดยกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่ที่มีอำนาจหน้าที่ สนับสนุน ส่งเสริมและประสานงานรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภารกิจของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สถานศึกษามีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการบริหารงานของสถานศึกษาที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 ข, หน้า 32-41) ซึ่งมีภารกิจดังต่อไปนี้

1. งานบริหารวิชาการ

1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.1.3 การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้

1.1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.1.7 การนิเทศการศึกษา

1.1.8 การแนะแนวการศึกษา

1.1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1.1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

1.1.12 การส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานอื่น
ที่จัดการศึกษา

2. งานบริหารงบประมาณ

2.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ

2.2 การจัดสรรงบประมาณ

2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและ
ผลการดำเนินงาน

2.4 การบริหารการเงิน

2.5 การบริหารบัญชี

2.6 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. งานบริหารงานบุคคล

3.1 การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง

3.2 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

3.4 วินัยและการรักษาวินัย

3.5 การออกจากราชการ

4. งานบริหารทั่วไป

4.1 การดำเนินงานธุรการ

4.2 งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.3 งานพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ

4.7 การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป

4.8 การจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.9 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.10 การรับนักเรียน

4.11 การส่งเสริมและประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

4.12 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.13 งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

4.14 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.15 การส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.16 งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

4.17 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ภารกิจของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง ภารกิจงาน
ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ
งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนที่จบชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีโอกาสในการศึกษาต่อ โดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาสหรือเด็กที่อยู่ในพื้นที่
ห่างไกล

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งในด้าน
ความหมาย กระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือ ดังนี้

หลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 32) กล่าวถึงหลักใน
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ต้องใช้เวลา
และวิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้นการยึดนักเรียนเป็น
สำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา หรือการส่งเสริม
จึงเป็นสิ่งสำคัญ

2. ความสำเร็จของงาน ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ทั้งการร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำของทุกคน
ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 54) กล่าวถึงหลักการ แนวคิด
และหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กมีสาระสำคัญมุ่งคุ้มครองสิทธิเด็กสามารถสรุป
เป็นกรอบแนวคิดได้ 4 ลักษณะ ดังนี้

1. สิทธิในการมีชีวิตอยู่รอด เป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ที่จะมีชีวิตอยู่รอดหลังคลอดจาก
ครรภ์มารดา ครอบคลุมความต้องการจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งได้แก่ ปัจจัย 4 ประการ
หมายถึง อาหารเครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค แนวทางในการพิทักษ์คุ้มครองเด็กของ

สถานศึกษา คือให้โภชนาการที่ดีกับเด็ก ให้ความรักและเอาใจใส่ต่อสุขภาพ ให้ทักษะชีวิตที่ถูกต้อง ในการเลี้ยงดูที่ถูกต้องสุขลักษณะ

2. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง เป็นสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง มิให้ ถูกล่วงละเมิดสิทธิจากการทำร้ายทารุณ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ การถูกล่วงละเมิดทางเพศ การใช้ แรงงาน การถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์ของผู้ใหญ่ รวมถึงสิทธิทางกฎหมายใน ประการอื่น ๆ เช่น สิทธิในการมีชื่อชื่อและสัญชาติของตนเอง แนวทางในการพิทักษ์คุ้มครองเด็ก ของสถานศึกษา มีดังนี้คือ การไม่ล่วงละเมิด การไม่ทำร้าย ไม่ทอดทิ้ง การไม่เอารัดเอาเปรียบ การดูแลรักษาความปลอดภัย การคุ้มครองให้พ้นจากยาเสพติด

3. สิทธิในการได้รับการพัฒนาเด็กทุกคน มีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน อย่างเพียงพอ และเต็มตามศักยภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็ก ให้มีความเป็นอยู่และ สิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ทั้งด้าน โภชนาการ ด้านสุขภาพอนามัย นันทนาการให้เหมาะสมกับวัยที่เด็กควร จะได้รับ เช่นสิทธิในการศึกษาเล่าเรียน การเล่น การพักผ่อน การมีอิสระในการคิด การนับถือ ศาสนา การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร แนวทางในการพิทักษ์คุ้มครองเด็กของสถานศึกษา คือการเล่น การพักผ่อน การได้รับการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริม ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ

4. สิทธิในการมีส่วนร่วมในสังคมและตัดสินใจในชีวิตตนเอง หมายถึง การยินยอมให้ เด็กได้รับบทบาทที่สำคัญในชุมชน เด็กจะต้องมีสิทธิในการมีส่วนร่วม ในการทำกิจกรรมในชุมชน และสังคมการได้รับบริการของรัฐ การมีส่วนร่วมในการรับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ โดยเสมอภาคและ เท่าเทียม ไม่ถูกกีดกัน แนวทางในการพิทักษ์คุ้มครองเด็กของสถานศึกษามีดังนี้คือ เปิดโอกาสให้ เด็กแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่มีผลกระทบ การมีบทบาทในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วมในการกำหนดกติการะเบียบโรงเรียน การมี ส่วนร่วมในการกำหนดคบทเรียน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ตลอดชีวิต เพียงแต่ต้องใช้เวลาและวิธีการที่แตกต่างกัน ตลอดจนการยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาาร่วมกับทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรในโรงเรียนทุกระดับ ผู้ปกครองหรือชุมชน

ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึงกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีระบบขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่

ตรวจสอบได้โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมุ่งหวัง
เพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง
(สมศักดิ์ วันศิริ, 2550, หน้า 16) และยังมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนไว้ต่างกัน ดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2544 ข, หน้า 131) กล่าวถึง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง
การส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีเครื่องมือ
ที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินการหลักและอาศัยความร่วมมือจากครูหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
ให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544, หน้า 44) กล่าวถึง ระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมี
ความสุขตามอัตภาพของตนเพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดี นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป
ในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น นักเรียนรู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนสูงขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2545, หน้า 12) กล่าวถึง
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมี
ขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ โดยครูที่ปรึกษาเป็น
ผู้ดำเนินงาน และประสานงานอย่างใกล้ชิดกับบุคลากรภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจาก
โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546, หน้า 1) กล่าวว่าระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือการส่งเสริมพัฒนาป้องกันและแก้ไข
ปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ
ที่เข้มแข็งคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

วิฑูรย์ วงแหวน (2549, หน้า 9) กล่าวถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การส่งเสริม
การป้องกันและการแก้ไขปัญหาโดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่
เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจาก
สารเสพติด

รังสรรค์ เฟิงงู (2551, หน้า 15) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง
กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากร
หลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา

ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารและครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 6) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง

อานนท์ นนทวัน (2551, หน้า 5) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ที่เกี่ยวข้องหรือบุคลากรภายนอก รวมถึงการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

จุริรัตน์ มีพันธ์ (2553, หน้า 13) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจนสอดคล้องกับการบริหารทางระบบของสถานศึกษาโดยอาศัยศักยภาพและความสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีต่อครูมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกันอย่างใกล้ชิด

จุฑาทภรณ์ นาคประวดี (2553, หน้า 12) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมุ่งหวังเพื่อให้เด็กนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีทักษะในการดำรงชีวิตและปลอดภัยจากวิกฤตทั้งปวง

ดาวรุ่ง มุกดากิจ (2554, หน้า 15) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือประกอบการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานประสานความร่วมมือระหว่างบุคลากรภายในและนอกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยดำเนินงานสามองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียนการปรับปรุงแก้ไข และการส่งต่อ

มธุริน แผลงจันทิก (2554, หน้า 9) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยความรู้จักตนเองเป็นรายบุคคลการคัด

กรองนักเรียนการส่งเสริมนักเรียนการป้องกันและแก้ไขการส่งต่ออย่างมีขั้นตอนมีวิธีการและเครื่องมือโดยประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ปยุตวิรุฬห์ ชัยสวัสดิ์ (2555, หน้า 54) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูนักเรียนและผู้ปกครองเป็นสำคัญและเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและมีความสุขกับการเรียนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พิมพ์ชนุตม์ แก้วพรายตา (2556, หน้า 22) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือ

การทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน

พิมพ์พา ผ่องแผ้ว (2557, หน้า 12) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อย่างมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐาน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น รวมทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นด้วย

จงจิตร สิงห์ทอง (2558, หน้า 14) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานมีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมุ่งหวังเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งมีทักษะในการดำรงชีวิตและปลอดภัยและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างมีขั้นตอนมีวิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานโดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายโดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอกรวมทั้งได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นด้วย

ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 8) กล่าวถึงประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. ประโยชน์ที่เกิดกับผู้นักเรียน คือ

1.1 นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ และมีพัฒนาการด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี

1.2 นักเรียนได้รับการพัฒนา และการป้องกันแก้ไขปัญหาทางการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ

1.3 นักเรียนรู้จักตนเอง สามารถปรับตัวให้มีทักษะทางสังคม ตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.4 นักเรียนมีทักษะชีวิต และมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ครู และผู้ปกครอง

2. ประโยชน์ต่อครู คือ

2.1 ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน

2.3 มีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

2.4 มีความรัก และศรัทธาในวิชาชีพครู

3. ประโยชน์ต่อผู้ปกครองชุมชน คือ

3.1 ตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

3.2 เข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลาน

3.3 เป็นตัวอย่างที่ดีกับบุตรหลานและบุคคลในชุมชน

3.4 มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตรหลานเป็นครอบครัวที่เข้มแข็ง

4. ประโยชน์ต่อผู้บริหาร คือ

4.1 ศักยภาพของครูในการขับเคลื่อนให้เกิดปฏิรูปการเรียนรู้

4.2 ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนสำหรับใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา

นักเรียนหลักสูตรและคุณภาพการจัดการศึกษา

4.3 มีรูปแบบกระบวนการพัฒนา และการพัฒนาเชิงระบบภายใต้การมีส่วนร่วม

5. ประโยชน์ต่อโรงเรียน คือ

5.1 มีผลต่อการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา

5.2 ได้รับการยอมรับการสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชนบุคลากรองค์กร

ที่เกี่ยวข้อง

5.3 โรงเรียนมีการพัฒนาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

6. ประโยชน์ต่อเขตพื้นที่การศึกษา คือ

6.1 มีการพัฒนานวัตกรรมในด้านการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียน

6.2 มีพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานการนิเทศติดตามผลประเมินผล และการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.3 มีระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งข้อมูลระดับบุคคล และระดับ โรงเรียน

7. ประโยชน์ต่อประเทศชาติ คือ

7.1 นักเรียนมีคุณภาพในด้านสติปัญญาดีขึ้น และมีความสุขในการดำรงชีวิต

7.2 มีการเชื่อมโยงข้อมูลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกระดับ

7.3 ลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนลดค่าใช้จ่ายของหน่วยงานต่าง ๆ

7.4 ประชาชนมีคุณภาพเป็นกำลังงานสำคัญในการพัฒนาประเทศ

มธุริน แผลงจันทิก (2554, หน้า 13) กล่าวถึง ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับการสอดคล้องและได้รับการดูแลช่วยเหลือ เพื่อให้มีพัฒนาการทางด้านสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดี ตลอดดำรงชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี และได้รับการพัฒนาการเรียนรู้อะเอียดและความสามารถพิเศษ

2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน ตลอดจนมีผลงานสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา มีความรักในศรัทธาในวิชาชีพครู

3. ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักศักยภาพของครูและบุคลากรในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้อัตโนมัติจนได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักเรียน

4. โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาได้รับการยอมรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือจากชุมชนบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้

5. ผู้ปกครองชุมชนตระหนักในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนเข้าใจถึงวิธีการอบรมสั่งสอนบุตรหลานเป็นอย่างดีแก่บุตรหลานและบุคคลในชุมชน

6. เขตพื้นที่การศึกษาพัฒนานวัตกรรมในการพัฒนานักเรียนพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานการนิเทศติดตามผลการประเมินผลการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีระบบข้อมูลสารสนเทศทางข้อมูลระดับบุคคลและระดับ โรงเรียน

7. ประเทศชาตินักเรียนมีคุณภาพดีมีปัญญาและมีความสุขมีการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับลดปัญหาที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชนลดการใช้ยาของหน่วยงานต่าง ๆ

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551, หน้า 16) กล่าวถึง ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. นักเรียนได้รับความช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างครูและบุคคลรอบด้านเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองให้มีการพัฒนาการความฉลาดด้านอารมณ์
4. นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และตลอดจนได้รับการส่งเสริมพัฒนาตามศักยภาพ

โดยอย่างรอบด้าน

5. ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจังด้วยความเอื้ออาทร

จตุกรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 21) กล่าวถึง ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ดังนี้

1. นักเรียนมีการส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่องได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างทั่วถึง
2. ได้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน โดยนำข้อมูลนั้นมากำหนดเป็นแนวทางเพื่อส่งต่อและพัฒนานักเรียน
3. ผู้ปกครองและครูมีการร่วมมือกันในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนปรึกษาและร่วมกันหาแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
4. ผู้บริหารสามารถใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการปฏิบัติการเรียนรู้เพื่อพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ประโยชน์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือและการพัฒนานักเรียนด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี นักเรียนได้รับการพัฒนา และการป้องกันแก้ไขปัญหาด้านการเรียนรู้และความสามารถพิเศษ และนักเรียนรู้จักตนเอง สามารถปรับตัวให้มีทักษะทางสังคม ตลอดจนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 5) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อให้โรงเรียนมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการดำเนินงานและมีเครื่องมือที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐานประกอบกับสามารถตรวจสอบได้
 2. เพื่อส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 3. เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 6) กล่าวถึง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้โรงเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. มีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจน มีร่องรอยหลักฐานการปฏิบัติงาน สามารถตรวจสอบและประเมินผลได้

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ด้านร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญา เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ด้านร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญา

ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วนิดา ชนินทุททวงศ์ (2544, หน้า 13-14) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
2. ครูและบุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีความสุขในทุกด้าน
3. คณะกรรมการ และคณะทำงาน ต้องมีการประสานงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และมีการประชุมอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
4. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน ตลอดจนได้รับการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ

5. การอบรมครูและบุคลากรให้มีความรู้และทักษะ ในเรื่องของการเผยแพร่ข้อมูล แก่ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น และผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะเรื่อง ทักษะการปรึกษา และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน โรงเรียนควร ดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 7) กล่าวถึงปัจจัยสำคัญที่มีผล ต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ ดังนี้

1. ทีมนำและทีมประสาน อันได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน รองผู้บริหาร โรงเรียนทุกฝ่าย
2. กรรมการสถานศึกษา รวมทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานต่าง ๆ ตระหนัก ถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วม กิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ
3. ครูทุกคนและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีความตระหนักในความสำคัญของระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน
4. คณะกรรมการหรือคณะทำงานทุกคนจะต้องมีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิด และ มีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอตามที่กำหนด
5. ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักสำคัญในการดำเนินงาน โดยต้องได้รับความร่วมมือจาก ครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ จากโรงเรียน
6. การอบรมให้ความรู้และทักษะ รวมทั้งการเผยแพร่ข้อมูลความรู้แก่ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การที่ ผู้บริหาร โรงเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การ สนับสนุนในด้านงบประมาณการจัดกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนครูและ บุคลากรทางการศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีทัศนคติที่ดี ต่อนักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีความสุขในทุกด้าน

คุณสมบัติ บทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษา

ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายและแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแล นักเรียนในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือนักเรียนเมื่อพบปัญหา และอุปสรรคที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา และการดำรงชีวิตใน สถานบันการศึกษาและด้านอื่น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, หน้า 5) และได้มีนักวิชาการ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติ บทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษาไว้ต่างกันดังนี้

กรมสุขภาพจิต (2544 ข, หน้า 16) กล่าวถึงคุณสมบัติของครูที่ปรึกษานักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. คุณสมบัติด้านบุคลิกภาพมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีร่าเริงยิ้มแย้มแจ่มใสแต่งกาย สุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมกับอาชีพครู และการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่มีความสุขุมอย่าง รอบคอบอ่อนโยน

2. คุณสมบัติด้านมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกให้ นักเรียนเข้าใจได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน และเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว มองผู้เรียนในแง่ดี ซึ่งต้องพยายามเข้าใจสิ่งที่นักเรียนสื่อสารออกมาด้วยใจ เป็น กลางเป็นผู้มีเหตุผลควบคุมอารมณ์ได้ดี

3. คุณสมบัติด้านคุณธรรมมีความประพฤติดี เสียสละรับผิดชอบกระตือรือร้นต่อ การปฏิบัติหน้าที่ครู มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ มีความยุติธรรม และให้ความช่วยเหลือนักเรียน ทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน

4. คุณสมบัติด้านความรู้ความสามารถมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิเด็กมีความรู้ เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนหลักการให้คำปรึกษามีความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติ ข้อบังคับของโรงเรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรในการเรียนการสอนมีความโลกกว้างขวางใน เหตุการณ์ปัจจุบันทางด้านสังคมเศรษฐกิจการเมือง

5. คุณสมบัติด้านจรรยาบรรณคำนึงถึงสวัสดิภาพของนักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนอย่างไม่เป็นธรรมรักษาความลับเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนและ เรื่องที่นักเรียนนำมาปรึกษาจริงใจและเต็มใจให้ความช่วยเหลือนักเรียนจนสุดความสามารถ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 24-26) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษา/ ครูประจำชั้น มีดังนี้

1. ดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางที่กำหนด คือ

1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการรวบรวมข้อมูลจำแนกจัดกลุ่มผู้เรียนเป็น รายบุคคล จัดทำข้อมูลให้เป็นระบบและเป็นปัจจุบัน

1.2 การคัดกรองนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูล จำแนก จัดกลุ่มผู้เรียน เช่น กลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาต้องการช่วยเหลือเร่งด่วน (จำนวนกลุ่มและ เกณฑ์ในการคัดกรองอยู่ที่ดุลยพินิจของโรงเรียน)

1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยการจัดกิจกรรม โครงการ โครงการงาน ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง มีทักษะในการดำรงชีวิต

1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา ดูแลให้คำปรึกษากรณีปัญหาที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม

1.5 การส่งต่อ กรณีปัญหาของนักเรียนซับซ้อน ให้ส่งต่อไปยังครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือผู้มีทักษะความสามารถตรงกับลักษณะปัญหา

2. พัฒนาตนเองด้านองค์ความรู้ทางจิตวิทยาการแนะแนว และการให้คำปรึกษา
3. ร่วมประชุมกลุ่มปรึกษาปัญหารายกรณี
4. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงานและประเมินรายงานส่งหัวหน้าระดับ
5. อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า คุณสมบัติ บทบาท และหน้าที่ของครูที่ปรึกษา หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกให้นักเรียนเข้าใจได้อย่างกว้างขวาง ตลอดจนคำนึงถึงสวัสดิภาพของนักเรียนไม่กระทำการใด ๆ ที่ก่อให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนอย่างไม่เป็นธรรมชาติความลับเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนและเรื่องที่นักเรียนนำมาปรึกษาจริงใจและเต็มใจให้ความช่วยเหลือ นักเรียนจนสุดความสามารถ

กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วยองค์ 4 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547, หน้า 27) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การบริหารเชิงระบบ เป็นการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาโดยวงจรเดมมิง คือ

1.1 การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุด ต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติเป็นมาตรฐาน และการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ข้อมูลจากการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบ ประเมินตนเอง และให้ผู้อื่นตรวจสอบได้ และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อย ส่งผลถึงภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

1.2 การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคน โดยใช้กระบวนการวิธีการบุคคลในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่าง ๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

1.3 การตรวจสอบ/ ประเมินผล (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกับประเมิน หรือผลัดเปลี่ยนกันประเมิน

1.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจจะแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการให้มีคุณภาพขึ้น

2. การทำงานเป็นทีม ประกอบด้วย

2.1 ทีมนำ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นผู้กำกับ ติดตามควบคุม สนับสนุนและเสริมสร้างพลังร่วม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนประสานงานด้านต่าง ๆ ให้เกิดการสร้างคุณภาพของงานที่ดีขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใคร ขึ้นอยู่กับงานแต่ละงาน เช่นงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทีมสนับสนุนคือ หัวหน้าทีม คือรองผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้รับมอบหมายหรือหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 ทีมทำ เป็นทีมที่สมาชิกที่ได้รับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบดูแลนักเรียน ทีมทำคือครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะทำให้ได้รับทราบจุดอ่อนจุดแข็งในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำได้ทั้งภายในและระหว่างโรงเรียน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเองไม่ใช่การสั่งการหรือบังคับบัญชาทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึที่ดี

4. การนิเทศติดตามและประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญ ในการพัฒนางานช่วยส่งเสริมสนับสนุนและให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปใช้ต่อไป การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ควรดำเนินการให้เป็นระบบดังนี้

4.1 การวางแผน (P) โดยแต่งตั้งกรรมการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ เครื่องมือ วิธีการ แผนงานและปฏิทิน

4.2 การดำเนินงาน (D) ดำเนินการวางแผนที่กำหนดไว้ โดยวิธีการที่หลากหลายตามสภาพจริง

4.3 การตรวจสอบ (C) โดยตรวจสอบติดตาม ประเมิน วิเคราะห์ จัดทำรายงาน

4.4 การปรับปรุงและพัฒนา (A) โดยนำผลการประเมินมาปรับปรุงและดำเนินการตามแผนใหม่อย่างต่อเนื่อง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการพัฒนา เพื่อดูแลช่วยเหลือให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีกระบวนการที่ชัดเจน เพื่อช่วยเหลือส่งเสริมให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

การดำเนินดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมี 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) ด้านการส่งต่อ ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547, หน้า 19-30) มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล

นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิต ที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดากัน โดยเฉพาะ ในการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาด ต่อการช่วยเหลือหรือเกิดได้ น้อยที่สุด ข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลประกอบ ดังนี้

1. ด้านความสามารถ

1.1 ความสามารถด้านการเรียน ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในแต่ละวิชา ผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาค/ ปีการศึกษาที่ผ่านมา ผลการสอบวัดความรู้ระดับชาติ (NT) และพฤติกรรมการเรียน วิธีการดำเนินงาน โดยการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวัดความรู้มาตรฐานระดับชาติ สังเกตสำรวจพฤติกรรมการเรียน เช่น การมาเรียนอย่างสม่ำเสมอเวลาเข้าชั้นเรียน และการสัมภาษณ์/ สอบถามครูประจำวิชา ผู้ปกครองนักเรียน

1.2 ความสามารถพิเศษ ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ พฤติกรรมบ่งชี้ความสามารถพิเศษ ผลงาน ชิ้นงาน โครงการ และเอกสารหลักฐาน ร่องรอยแสดงถึงพฤติกรรมที่โดดเด่น วิธีการดำเนินงาน โดยการสังเกต การแสดงออกถึงความสามารถพิเศษ

2. ด้านสุขภาพ

2.1 สุขภาพทางร่างกาย ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ ความผิดปกติ ความพิการ และความบกพร่องทางร่างกาย เช่น การมองเห็น การได้ยิน บกพร่องทางการพูด ภาษา ออทิสติก หรือพิการซ้ำซ้อน โรคประจำตัว ความสัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงและน้ำหนัก และความสะอาดของร่างกาย วิธีการดำเนินงาน โดยสำรวจนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ศึกษาระเบียบสะสมศึกษา ข้อมูลจากแบบบันทึกสุขภาพ การสัมภาษณ์ การสอบถามและการสังเกต

2.2 สุขภาพทางจิตใจและพฤติกรรม ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ สภาพอารมณ์ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ความเครียด ความวิตกกังวล หรือซึมเศร้า ความประพฤติก เช่น การลักขโมย การทำร้ายตนเอง พฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเรียน ความสามารถพิเศษและการปรับตัว เช่น พฤติกรรมการไม่ตั้งใจ สมาธิสั้น ตลอดจนความสัมพันธ์กับเพื่อน/ ครู/ ผู้ปกครอง วิธีดำเนินงาน โดยการสังเกต การสอบถาม เยี่ยมบ้าน วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนและประเมินความฉลาดทางอารมณ์ Emotional quotient (EQ)

3. ด้านครอบครัว

3.1 เศรษฐกิจของครอบครัว ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ รายได้ผู้ปกครอง ภาระหนี้สิน ความพอเพียงของรายรับรายจ่าย และจำนวนเงินที่นักเรียนได้รับในแต่ละวัน วิธีดำเนินงาน โดยการศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม สัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครอง เยี่ยมบ้าน และศึกษาข้อมูลสถิติ Education information system (EIS)

3.2 การคุ้มครองสวัสดิภาพ ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ ความสามารถในการคุ้มครองดูแลนักเรียนได้อย่างปลอดภัยและเหมาะสม ความเหมาะสมของสภาพที่อยู่อาศัย ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวและการถูกคุกคามล่วงละเมิดทางเพศ วิธีการดำเนินงาน โดยการศึกษาข้อมูลจากระเบียนนักเรียน สังเกต สอบถาม เยี่ยมบ้าน และสำรวจเด็กด้อยโอกาส

3.4 ด้านยาเสพติด ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ พฤติกรรมการแสดงออก พฤติกรรมในชั้นเรียน การใช้จ่าย การคบเพื่อน สุขภาพและบุคลิกภาพ สถานภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อมและผลการตรวจปัสสาวะ วิธีการดำเนินงาน โดยการสังเกต การสอบถาม เยี่ยมบ้าน ตรวจสุขภาพและตรวจปัสสาวะ

3.5 ด้านความปลอดภัย ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ สถานภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อม ข้อมูลการเดินทาง/ การใช้จ่ายพาหนะ การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และการแต่งกายที่ปลอดภัย วิธีการดำเนินงาน โดยการศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม จากการประเมินจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน/ ผู้ปกครอง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน และการเยี่ยมบ้านนักเรียน

3.6 ด้านพฤติกรรมทางเพศ ประกอบด้วยพฤติกรรมผู้สาวและพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ ข้อมูลพื้นฐานที่ควรทราบ ได้แก่ บุคลิกภาพ การอยู่ในกลุ่มที่มีเพศตรงข้าม และสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก วิธีการดำเนินงาน โดยการสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องการตอบแบบสอบถามประเภทอื่น ๆ เช่น โครเอเชีย และการทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ผู้วิจัยจึงศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดของการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ดังนี้

เพ็ญศรี นิตยา (2551, หน้า 35) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยให้ครูทราบจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนแต่ละคน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ซึ่งต้องเลือกวิธีการและเครื่องมือหรือเทคนิคต่าง ๆ เพื่อประสิทธิภาพในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและสามารถนำไปวางแผนให้การช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสมซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่ใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะการแก้ไขปัญหานักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียน

จักรี โพธิ์สำนัก (2552, หน้า 18) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนรายบุคคลว่า การที่ครูที่ปรึกษาจะต้องมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว เป็นต้น เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนมาจัดเก็บสำหรับการป้องกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ตรงกับปัญหานั้น ๆ

จุริรัตน์ มีพันธ์ (2553, หน้า 13) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลว่าเป็นการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการสร้างความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ดังนี้

1. ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะเป็นผู้กรอกข้อมูลและผู้นำข้อมูลมาศึกษาพิจารณาทำความรู้จักนักเรียนเบื้องต้น ถ้าข้อมูลไม่ตรงตามความต้องการ หรือมีข้อสังเกตก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยตรง การสอบถามจากคนอื่นหรือเพื่อน ๆ ของนักเรียน เป็นต้นรวมทั้งการใช้เครื่องมือทดสอบต่าง ๆ หากคุณดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบสะสมของแต่ละโรงเรียนอาจมีความต่างกัน ได้ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละโรงเรียน

2. แบบประเมินพฤติกรรม (SDQ) ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบแต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรมการปรับตัวที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับสภาพจิตซึ่งจะช่วยให้ครูมีแนวทางพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้นแบบประเมินพฤติกรรมเด็กเป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจากแบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ของประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันแพร่หลายในแถบยุโรปเพราะมีความเที่ยงและความตรง

3. วิธีการเลือกเครื่องมืออื่นในกรณีที่มีข้อมูลของนักเรียนจากระเบียบสะสมและแบบประเมินพฤติกรรมเด็กไม่เพียงพอหรือเกิดกรณีที่ต้องมีข้อมูลเพิ่มเติมอีกก็ใช้วิธีการและเครื่องมือเงินเดือนเพิ่มเติมเช่นการสังเกตพฤติกรรมเหมือนเดิมในห้องเรียนการสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ประกาศ นาคประวัตติ (2553, หน้า 23) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น คือ ครูที่ปรึกษาและครูประจำชั้นจะต้องมีข้อมูลที่แท้จริงของนักเรียนทุกด้าน เช่น ด้านการเรียนด้าน ความสามารถด้านสุขภาพด้านครอบครัว เป็นต้น โดยข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีและเครื่องมือ ซึ่งได้แก่ทะเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก ตลอดจนการสัมภาษณ์ และการเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อที่จะนำข้อมูลของนักเรียนที่ได้นั้นมาจัดเก็บเป็นข้อมูลสำหรับการป้องกันดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในกลุ่มต่าง ๆ ให้ตรงกับปัญหานั้น

พิมพ์พา ผ่องแผ้ว (2558, หน้า 26) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงเกี่ยวกับ ตัวนักเรียนอันนำไปสู่การส่งเสริมการป้องกัน และแก้ไขปัญหของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมต่อไป

จตุภรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 26) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ การดำเนินงาน รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการใช้ทะเบียนสะสมที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทาง การเรียนข้อมูลสุขภาพของนักเรียนแบบประเมินพฤติกรรมเด็กที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของ นักเรียนและการสัมภาษณ์นักเรียนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวของนักเรียน

จงจิตร สิงห์ทอง (2558, หน้า 31) กล่าวถึง การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็น การดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนทั้งในด้านการเรียนด้านสุขภาพด้าน ส่วนตัวและประวัติพฤติกรรมของนักเรียนรายบุคคลเพื่อที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจและ รู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์คัดกรองนักเรียนและสามารถให้ คำแนะนำช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจได้มาจากวิธีการในเครื่องมือซึ่งได้แก่ ทะเบียนสะสมแบบประเมินพฤติกรรมเด็กตลอดจนการสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรับรู้ข้อมูลที่เกี่ยวกับ ตัวนักเรียน อันได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยเครื่องมือหรือ วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเยี่ยมบ้าน ทะเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรม การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ เพื่อให้รู้จักนักเรียนแต่ละคนอย่างน้อย 3 ด้านคือ ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยสถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนด เกณฑ์การคัดกรองเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกันให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้อง

กับสภาพความเป็นจริง เมื่อครูได้จัดกลุ่มแล้ว จะต้องสรุปการคัดกรองนักเรียนบันทึกผลแบบสรุป เพื่อดำเนินการในส่วนเกี่ยวข้องต่อไป โดยการคัดกรองนักเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่มีปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ

2. การเสี่ยง คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติเช่น เก็บตัว แสดงออกเกินขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดสองเสพลิงเสพลิด ผลการเรียนเปลี่ยนแปลงไปในทางลบ

3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมในด้านลบ ประกอบกับการจัดกลุ่มนักเรียนนี้ มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการ เพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้นและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

ผลการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนรับรู้ได้ว่าตนถูกจัดกลุ่มอยู่ในกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา ซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติ โดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้ (Sensitive) แม้ว่านักเรียนจะรู้ตัวดีว่าขณะนี้ตนมีพฤติกรรมอย่างไรหรือประสบกับปัญหาใดก็ตาม และเพื่อเป็นการป้องกันการล้อเลียนในหมู่เพื่อนอีกด้วย ดังนั้นครูที่ปรึกษาต้องเก็บผลการคัดกรองนักเรียนเป็นความลับ นอกจากนี้หากครูที่ปรึกษามีการประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อการช่วยเหลือนักเรียน ก็ควรระวังการสื่อสารที่ทำให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกว่าบุตรหลานของตนถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่ผิดปกติ แตกต่างจากเพื่อนนักเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลเสียต่อนักเรียนในภายหลังได้

เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดของการคัดกรองนักเรียน ดังนี้

ดาวรุ่ง มุกดา (2554, หน้า 20) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียนว่า เป็นการพัฒนาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์คัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ

2. กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์กลุ่มเสี่ยงมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหตามกรณีการคัดกรองนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหให้ตรงกับปัญหาของนักเรียนและมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหเพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มเพื่อตอบข้อชัดเจนในเป้าหมายของการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งผลที่เกิดจะมีน้อยลงมีผลต่อความเร็วในการช่วยเหลือบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขเร่งด่วนผลการคัดกรองนักเรียนครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องระมัดระวังอย่างยิ่งที่จะไม่ทำให้นักเรียนระบุว่าตนถูกจับอยู่ในกลุ่มมีปัญหาซึ่งมีความแตกต่างจากกลุ่มปกติโดยเฉพาะนักเรียนวัยรุ่นที่มีความไวต่อการรับรู้

มธุริน แผลงจันทิก (2554, หน้า 26) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียนว่า เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหตามแต่กรณีด้วยการใช้ระเบียบคณะกรรมการสังเกตการณ์ได้ข้อมูลจากครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องและเพื่อนนักเรียน

พิมพา ผ่องแผ้ว (2557, หน้า 26) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการหาวิธีเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง

มลรวี ทิพยรัตน์ (2558, หน้า 29) กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นกระบวนการที่ครูประจำชั้นจะดำเนินการต่อจากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วโดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผลเพื่อแยกนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนอย่างเร่งด่วนทันทีในกรณีที่อยู่ในกลุ่มมีปัญหาและดำเนินการติดตามดูแลใกล้ชิดกับนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงรวมทั้งให้การสนับสนุนนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติเพื่อให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนแต่ละกลุ่ม

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้นเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนในการหาวิธีที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนในกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา ให้มีคุณภาพ

มากยิ่งขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้ นักเรียนในกลุ่มปกติ กลายเป็นนักเรียนกลุ่ม เสี่ยงและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียน กลุ่มปกติและมีคุณภาพ ตามที่โรงเรียนและชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมนักเรียน มีหลายวิธีที่ โรงเรียนสามารถพิจารณา ดำเนินการ ได้ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรม โฮมรูม (Homeroom) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียน เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรม โฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน โดยจัด ให้มีบรรยากาศเสมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเป็นดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน และมีการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น การรู้จักตนเอง ของนักเรียน การรู้จักผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีทักษะการตัดสินใจทักษะการปรับตัวและการวางแผนชีวิต เป็นต้น

2. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เป็นการพบกัน ระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแล ช่วยเหลือ นักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียนและผู้ปกครองการประชุมผู้ปกครองจะทำให้ นักเรียนได้รับความเอาใจใส่ดูแล จากผู้ปกครองมากขึ้นทั้งการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณภาพมีความสามารถมากยิ่งขึ้นหรือร่วมมือกับทาง โรงเรียนในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาของนักเรียน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้านการส่งเสริมนักเรียน ผู้วิจัยจึงศึกษาทำความเข้าใจจากนัก การศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดของการส่งเสริมนักเรียน ดังนี้

กนกวรรณ วุฒิวิชญานันท์ (2550, หน้า 28-30) กล่าวถึง การส่งเสริมนักเรียนเป็นการจัด กิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในการดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพมากขึ้นมีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นการช่วยเหลือให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาให้มีคุณภาพตามความคาดหวังของ โรงเรียนและชุมชน และการส่งเสริมนักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการ ได้ แต่มีกิจกรรมหลักที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

1. การจัดกิจกรรม โฮมรูม เป็นกิจกรรมหลักที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้สถานที่ที่ใช้จัดกิจกรรม โฮมรูมอาจเป็นห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน โดยจัดให้มี บรรยากาศเหมือนบ้านที่มีครูที่ปรึกษาและนักเรียนเสมือนดั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกันและมี การจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ร่วมกัน เช่น การรู้จักนักเรียน การรู้จักผู้อื่น และ สิ่งแวดล้อมมีทักษะการตัดสินใจและการปรับตัวและการวางแผนชีวิตเป็นต้น ประโยชน์ของการจัด กิจกรรมโฮมรูมจะช่วยให้ โกรธที่ปรึกษา รู้จักนักเรียนมากขึ้นสามารถส่งเสริมความสามารถและ ป้องกันปัญหาของนักเรียนได้อีกด้วย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรม โฮมรูมทำได้ 4 วิธี ดังนี้

- 1.1 กำหนดกิจกรรมโฮมรูมโดยยึดความต้องการของนักเรียนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมโฮมรูม ดังนี้
 - 1.1.1 สำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรมโฮมรูม
 - 1.1.2 พิจารณาเลือกหัวข้อและวิธีการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนหรือให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในขนาดนั้น
 - 1.1.3 การจัดรายการโฮมรูมในแต่ละครั้งควรมีการดำเนินการเป็นหลักฐานทั้งก่อนและหลังดำเนินการ ซึ่งอาจเขียนเป็นรูปแบบของบันทึกการทำกิจกรรมหรืออื่น ๆ รวมทั้งให้มีการสรุปผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจัดกิจกรรมทุกครั้ง
 - 1.1.4 การประเมินการจัดกิจกรรมและจัดทำรายงาน
 - 1.2 โรงเรียนกำหนดการจัดแนวทางการดำเนินกิจกรรมโฮมรูมหรือมีคู่มือการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งโดยมีจุดมุ่งหมายและมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนา
 - 1.3 วิศผสมผสานโดยยึดความต้องการของนักเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการพัฒนานักเรียนในการเกษตรกรรมโฮมรูม
 - 1.4 วิธีการดำเนินตามความเหมาะสม
2. การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนเป็นการพบปะกันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูที่ปรึกษาดูแลอยู่เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและเสริมสร้างความร่วมมือดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้านโรงเรียนและผู้ปกครองด้วยกัน
 - 2.1 ครูที่ปรึกษาควรจัดการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งการประชุมนี้ไม่ใช่การรายงานสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบแต่เพียงอย่างเดียวแต่เป็นการจัดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น
 - 2.2 การสื่อสารครูที่ปรึกษาควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ เช่น การตำหนินักเรียนหรือผู้ปกครองการแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุมควรใช้คำพูดที่แสดงออกถึงความเข้าใจในตัวนักเรียนแสดงถึงความห่วงใยใส่ใจครูที่มีต่อนักเรียนทุกคนอาศัยกิจกรรมนี้จะทำให้ผู้ปกครองรักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุงหรือแก้ไขส่วนที่เข้าปกครองของนักเรียน
 - 2.3 การจัดกิจกรรมในการประชุมการที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม
 - พิมพ์ชนุตม์ แก้วพรายงาม (2556, หน้า 43) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนในกลุ่มปกติ

กลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหาเข้ามา มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นตามต้องการของสถานศึกษา และชุมชน สิ่งสำคัญที่ครูที่ปรึกษาต้องถนัดใน การจัดกิจกรรมการประชุม คือ ต้องมีการเตรียมข้อมูลนักเรียนแต่ละคนให้ชัดเจน และใน การสื่อสารกับผู้ปกครอง จะต้องระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ การแจ้งข้อบกพร่อง ของนักเรียนควรเป็นการพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใยใส่ใจกับครู ที่มีต่อนักเรียนทุกคน และอาศัยกิจกรรมที่จะทำให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบ และ ต้องการปรับปรุง และแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของนักเรียน ในการจัดการประชุมทุกครั้งจะต้อง บันทึกรายการและการประชุมแต่ละครั้งเพื่อเป็นหลักฐานเป็นข้อมูลสำหรับการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและเป็นข้อมูลสำหรับการประชุมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ในครั้งต่อไป

จงจิตต์ สิงห์ทอง (2558, หน้า 37) กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุน ให้นักเรียนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง ได้พัฒนาความสามารถของตนเองให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของโรงเรียนหรือชุมชนที่คาดหวังไว้ เพื่อให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองสามารถปรับตัวไปเผชิญกับปัญหาและดำรงตนให้ เหมาะสมกับวัยโดยใช้รูปแบบที่หลากหลายตามสภาพและความเหมาะสมได้แก่การจัดกิจกรรม โยมรุมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนการประชุมผู้ปกครองนักเรียน

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและ พัฒนานักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน หรือการสนับสนุนให้นักเรียนเกิด ความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมนักเรียนในกลุ่มปกติให้ดีขึ้น และเป็นการช่วย ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียม กัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลใส่ใจอย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมาก ในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคม การป้องกัน และแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนนั้น มีหลายเทคนิควิธีการ แต่สิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการมี 3 ประการ คือ 1) ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล เช่น ประวัติส่วนตัว ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลด้านการเรียน ข้อมูล ด้านเศรษฐกิจ และข้อมูลด้านครอบครัว 2) ข้อมูลการคัดกรองนักเรียน และข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง วิธีการดำเนินงาน โดยการให้คำปรึกษาเบื้องต้น ประสานกับผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อจัดกิจกรรม เช่น กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ

การติดตาม/ การรายงานแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง 3) การติดตามดูแลช่วยเหลือ ประกอบกับข้อที่พึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การรักษาความลับเรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ร้องช่วยเหลือแก้ไข ไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-นามสกุลจริงของนักเรียน และการเปิดเผยควรเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียน และการแก้ไขปัญหานักเรียน ต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วนและหาวิธีการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้น ๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจจะเกิดจากหลายสาเหตุ ที่เกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน และเมื่อมีปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนแต่ละคนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันและหาวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้นการช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะการให้คำแนะนำปรึกษา จึงไม่มีสูตรการช่วยเหลือสำเร็จตายตัว เพียงแต่มีแนวทางกระบวนการหรือทักษะการช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ฝึกฝนเพื่อนำไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละปัญหาในนักเรียนแต่ละคน

เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจึงศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดของการป้องกันและแก้ไขปัญหานี้

วิฑูรย์ วงแหวน (2549, หน้า 23) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนนอกจากจะทำให้การปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้การช่วยเหลือมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคนรวมทั้งผู้ปกครองด้วยครูที่ปรึกษาสามารถคิดวิพากษ์วิจารณ์เพื่อการแก้ไขปัญหานักเรียนได้หลายแนวทาง คือ กิจกรรมหลักสูตรกิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมสอนซ่อมเสริมกิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองและมีสิ่งที่ตลาดหลักในการป้องกันและการแก้ไขปัญหานักเรียน

1. การรักษาความลับ ได้แก่

1.1 เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือแก้ไขต้องไม่นำไปเปิดเผยยกเว้นเพื่อขอความช่วยเหลือในการช่วยเหลือนักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

1.2 บันทึกข้อมูลการช่วยเหลือนักเรียนควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

1.3 การรายงานการช่วยเหลือนักเรียนควรรายงานในส่วนที่เปิดเผยได้โดยให้เกียรติได้คำนึงถึงผลประโยชน์เป็นสิ่งสำคัญ

2. การแก้ไขปัญหา ได้แก่

2.1 การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนต้องพิจารณาสาเหตุของปัญหาให้ครบถ้วน และหาวิธีช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะปัญหาไม่ได้เกิดจากสาเหตุเพียงสาเหตุเดียว แต่อาจเกิดจากหลายสาเหตุ

2.2 ปัญหาที่เหมือนกันของนักเรียนไม่จำเป็นต้องเกิดจากสาเหตุที่เหมือนกันวิธีการช่วยเหลือที่ประสบความสำเร็จกับนักเรียนคนหนึ่งก็อาจไม่เหมาะสมกับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลดังนั้นการช่วยเหลือแก้ปัญหานักเรียนโดยเฉพาะ การให้การปรึกษาเชิงไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว

พนม เกตุมาน (2559, หน้า 35) กล่าวว่า การป้องกันให้เกิดปัญหา ได้แก่ การเลี้ยงดูเด็ก ให้ดีมีพัฒนาการทุกด้านกายเป็นคนที่มีความคล่องตัวเมื่อมีปัญหาก็สามารถแก้ไขได้มีสุขภาพจิตดี การมีครอบครัวที่ดีการมีสุขภาพทางร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บโรคทางสมองและระบบประสาทการตั้งครุฑที่แข็งแรงสิ่งแวดล้อมในชุมชนที่หล่อเลี้ยงเพื่อแผ่ช่วยเหลือกันปราศจากอาชญากรรมสารเสพติดและการทำร้ายกัน

มนัส อุณหศิริกุล (2557, หน้า 34-35) กล่าวถึง การป้องกันปัญหา ไว้ดังนี้

1. ปัญหาทางด้านร่างกายเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ของเด็กโดยตรงเช่นเด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการมองเห็นสายตาสั้นสายตาเอียงปัญหาการได้ยิน เช่น ได้ยินเสียงคุณครูไม่ชัดเจน หรือได้ยินเสียงเบาเบา ๆ หรือเด็กมีร่างกายอ่อนแอเป็นโรคต่างๆปัญหาพวกนี้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนมากและทำให้เด็กนักเรียนไม่รู้เรื่อง

2. ปัญหาทางด้านอารมณ์จิตใจและพฤติกรรมเด็กที่คิดมากเครียดง่ายวิตกกังวลซึมเศร้า หรือมีทัศนคติที่คิดว่าดีต่อตนเองมากขาดความสุขในการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ส่วนเด็กที่ถูกพ่อแม่เลี้ยงอย่างตามใจเกินไปหรือถูกพ่อแม่แล้วทิ้งไม่เป็นเด็กที่ขาดระเบียบวินัยในชีวิต ซึ่งเขาจะไม่ใส่ใจการเรียนเพราะเห็นว่าไม่ได้มีความสำคัญอย่างไรแต่จะแสวงหาสิ่งอื่นที่ทำหายมากกว่าจึงมักมีพฤติกรรมเกเรมีเรียนคิดยาเสพติดการป้องกันคือมีเด็กเรียนเก่งมากมายที่กลายเป็นเรียนไม่เก่งก็มีปัญหาทางด้านอารมณ์จิตใจและพฤติกรรมซึ่งผู้ปกครองต้องใช้เวลาในความอบอุ่นกับลูกให้มาก

3. ปัญหาการขาดแรงจูงใจเด็กบางคนรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องไม่สนุกเหมือนกันเล่นและมักไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของการเรียนว่าดีกับตนเองอย่างไรหรืออาจเพราะเรียนวิชาหนึ่งแล้วไม่เข้าใจไม่รู้เรื่องเรียนออนไลน์วิชาใดวิชาหนึ่งเลยผ่านรู้สึกว่าจะไม่ยอมเรียนอะไรเลยเพราะคงเรียนไม่รู้เรื่องเหมือนกันการป้องกันนั้นผู้ปกครองหรือครูต้องพยายามกระตุ้นให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุกโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้ามาช่วยเสริม

4. ปัญหาการขาดสมาธิเด็กที่ขาดสมาธิคือสมาธิสั้นจะขาดความอดทนอยู่ไม่สุขมากไม่สามารถบังคับตัวเองให้จดจ่ออยู่กับการเรียนได้นานซึ่งปัญหาการขาดสมาธิในการเรียนจะส่งผล

ให้เด็กเป็นคนมีความจำที่ไม่ดีไม่สามารถเรียนได้ยังปฏิบัติต่อจึงมักเป็นเรื่องยากมากที่ในการสมัครที่จะเป็นเด็กเรียนเก่งการป้องกันคืออย่าให้ลูกอยู่ในสิ่งร่ำมากเกินไป เช่น ที่บ้านไม่ควรเปิดวิทยุโทรทัศน์เสียงดังตลอดวันควรให้ลูกได้มีเวลาอยู่กับความเงียบสงบบ้าง โดยอาจจัดมุมหนังสืออ่านในบ้านให้เขาได้ใช้เวลาที่จะอยู่ในมุมนั้น

วรัญญา พงษ์เกษม (2557, หน้า 56-57) กล่าวถึงการป้องกันปัญหา ไว้ดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์กับพ่อแม่วัยนี้จะแสดงพฤติกรรมที่แสดงความเป็นเจ้าของของตัวเองค่อนข้างมากการพุดจาไม่ค่อยเรียบร้อยอารมณ์แปรปรวนเปลี่ยนแปลงในความรับผิดชอบขึ้นขึ้นลงลงเอาแต่ใจตนเองทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองหรือกลัวจะหงุดหงิด

2. ปัญหาการใช้สารเสพติดตามธรรมชาติของผู้เรียนจะมีความอยากรู้อยากเห็นอยากลองมากถ้าขาดการยับยั้งชั่งใจด้วยการที่อยู่ในกลุ่มที่ใช้สารเสพติดหรือเพื่อนใช้สารเสพติดจะมีการชักชวนให้ใช้ร่วมกัน

3. ปัญหาทางเพศพฤติกรรมรักร่วมเพศเป็นพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดปัญหาตามมาได้มากคนที่เป็นรักร่วมเพศมักจะเจอปัญหาในชีวิตได้มากกว่าคนทั่วไปในบางสังคมมีการต่อต้านพฤติกรรมรักร่วมเพศในการรังเกียจล้อเลียนไม่ยอมรับ

4. ปัญหาบุคลิกภาพผู้ที่อยู่ในวัยเรียนจะเป็นวัยที่มีพัฒนาการของบุคลิกภาพอย่างชัดเจนทั้งนิสัยใจคอการจัดการกระทำจะเป็นรูปแบบที่สมมาเสมอจนสามารถคาดการณ์ได้ว่าในเหตุการณ์แบบนี้เขาจะแสดงออกอย่างไรถ้าการเรียนรู้อันนี้ผ่านมามีบุคลิกภาพดีด้วยแต่ในทางตรงข้ามถ้ามีปัญหาในชีวิตหรือเรียนรู้แบบผิดผิดจะกลายเป็นภูมิภาคที่เป็นปัญหาปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้น้อย

5. ความประพฤติดีตกติ คือ รูปที่มีปัญหาพฤติกรรมกลุ่มที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน โดยตรงเองพอใจได้แก่การละเมิดสิทธิผู้อื่นการขโมยการฉ้อโกงทำร้ายผู้อื่นทำลายข้าวของเจตีย์หรือละเมิดกฎเกณฑ์ของหมู่คณะหรือสังคมการหนีเรียนไม่กลับบ้านนี้เที่ยวโกหกหลอกลวงอาการดังกล่าวนี้มักจะเกิดขึ้นต่อเนื่องมานานพอสมควรสัมพันธ์กับปัญหาครอบครัวและการเลี้ยงดูซึ่งมีวิธีการป้องกันปัญหา คือ

- 5.1 การเลี้ยงดูอย่างถูกต้องให้ความรักความอบอุ่น
- 5.2 การฝึกให้รู้จักระเบียบวินัยการควบคุมตนเอง
- 5.3 การฝึกทักษะชีวิตให้แก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง
- 5.4 สื่อการสอนให้เด็กรู้จักคบเพื่อนทักษะสังคมดี
- 5.5 การฝึกให้เด็กมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้นในการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด หาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ปัญห

ให้กับนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม โดยไม่ละเลยนักเรียน จนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาลำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการให้การปรึกษาเบื้องต้น และจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

5. ด้านการส่งต่อ

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้นในกรณีที่มีปัญหาต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้นการส่งต่อมี 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียน ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหา และความต้องการของนักเรียน

2. การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การช่วยเหลือนักเรียนมีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูที่ปรึกษา ดังนี้

2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมของเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลงแม้ว่าครูที่ปรึกษาจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใด ๆ

2.2 นักเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษาเช่นนัดให้มาพบแล้วไม่มาตามนัดอยู่เสมอทำให้กิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใด ๆ เป็นต้น

2.3 ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้านเช่นเกี่ยวกับความรู้สึกความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยาควรพิจารณาการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ช่วยเหลือต่อไป

3. จุดประสงค์ในการส่งต่อนักเรียน มีดังนี้

3.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมการในการช่วยเหลือ

3.2 เพื่อให้ผู้รับช่วยเหลือนักเรียนต่อทราบข้อมูลเบื้องต้นของนักเรียนและการดำเนินงานของครูที่ปรึกษาที่ผ่านมาว่าให้ความสะดวกในการวางแผนช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.3 เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสบายใจยินดีรับการช่วยเหลือจากครูคนอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำวิชา เป็นต้น

3.4 รับรู้วันเวลาสถานที่ที่พบกัน

3.5 เพื่อรับทราบความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนและความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในการส่งต่อนักเรียนครูที่ปรึกษาจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนว่าจะทำให้เกิดผลเสียต่อตัวนักเรียนการส่งต่อเป็นวิธีการสุดท้ายที่ครูที่ปรึกษาพึงกระทำอย่างด่วนเพราะนักเรียนจะให้ความไว้วางใจครูที่ปรึกษามากกว่าผู้อื่น

4. แนวทางการส่งต่อนักเรียน

4.1 ครูที่ปรึกษาประสานงานกับครูที่รับช่วงต่อในการช่วยเหลือนักเรียน

4.2 สรุปข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมารวมทั้งผลที่เกิดจากการช่วยเหลือนั้น

4.3 ครูที่ปรึกษาชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ระมัดระวังไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิดกังวลหรือโกรธ เป็นต้น

4.4 ครูที่ปรึกษานัดวันเวลาสถานที่นัดพบที่ช่วยเหลือนักเรียนและส่งต่อให้เรียบร้อยตลอดจนให้คำแนะนำ

4.5 ติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอยู่เสมอ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจด้านการส่งต่อผู้วิจัยจึงศึกษาทำความเข้าใจจากนักการศึกษาหลายท่านที่ให้รายละเอียดของการส่งต่อ ดังนี้

มธุริน แผลงจันทิก (2554, หน้า 32) กล่าวว่า การส่งต่อ หมายถึง การป้องกันและแก้ไข ปัญหาของนักเรียนในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาขอต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วแต่นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นมี 2 แบบ ครูที่ปรึกษาพัฒนาส่งต่อครูแนะแนวครูพยาบาลครูประจำวิชาและ ผู้ปกครองของโรงเรียนกรณีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นจะส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป

พิมพ์ชนุตม์ แก้วพรายตา (2556, หน้า 46) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนนั้นก็เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการเองได้ถึงต้องมีกระบวนการในการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกเพื่อช่วยในการบำบัดรักษาต่อไปความสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของนักเรียนครูทุกฝ่ายและการสนับสนุนอย่างดียิ่งจากผู้ปกครองอีกครั้งจากจิตแพทย์หรือนักจิตวิทยาประจำโรงเรียนเพื่อร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนก็จะทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสมบูรณ์มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จงจิตร สิงห์ทอง (2558, หน้า 47) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหารุนแรงจนเกิดความสามารถของครูที่ปรึกษาการส่งต่อภายในคือครูแนะแนว

หรือฝ่ายปกครองหากไม่สามารถแก้ปัญหาได้ต้องมีการมอบให้คนที่มีความชำนาญในการแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหาเพื่อให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสมมีการประสานงานกับบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จตุภรณ์ นิสสัย (2558, หน้า 43) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหาประสานงานกับครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองในการส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มี ปัญหายากต่อการช่วยเหลือและการส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนหรือ ผู้เชี่ยวชาญกับปัญหาของนักเรียนโดยตรง

พัชรียา ทองบัณฑิต (2558, หน้า 20) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นการดำเนินงานตาม ขั้นตอนการดำเนินงานกับกลุ่มนักเรียนที่มีปัญหารุนแรงที่ครูประจำชั้นไม่สามารถดำเนินการแก้ไข ปัญหาเองได้จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ เข้ามาช่วยเหลือพัฒนาตามสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน

มลรวี ทิพยรัตน์ (2558, หน้า 43) กล่าวว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นวิธีการดำเนินการ ต่อเมื่อได้ดำเนินการทั้ง 4 ด้านข้างต้นแล้วไม่สามารถแก้ปัญหาหรือช่วยเหลือนักเรียนได้เพราะใน บางครั้งปัญหาของนักเรียนต้องได้รับการช่วยเหลือและแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางดังนั้น ครูที่ปรึกษาจึงควรประเมินปัญหาส่งต่อผู้เชี่ยวชาญอย่างเร่งด่วนเพื่อการแก้ปัญหาอย่างทันที่

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน หมายถึง การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือ พฤติกรรมที่ไม่ดีที่ยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยสนใจศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง คือ เพศ และประสบการณ์ ในการทำงานของครูที่ปรึกษา ดังนี้

เพศ

เพศเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้การเรียนรู้ในการทำกิจกรรมแตกต่างกัน โดย ธรรมชาติการอบรมเลี้ยงดูเพศหญิงจะได้รับการเลี้ยงดูเข้มงวดกวัดขันกว่าเพศชายในทุก ๆ ด้าน เพศ หญิงจะเป็นเพศที่สุภาพ อ่อนโยน ในขณะที่เพศชายจะได้รับการอบรมให้มีความกล้าหาญ เข้มแข็ง เพศชายจะได้รับการเสริมภาพในการปฏิบัติมากกว่าเพศหญิง ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูเหล่านี้ล้วนมีผลต่อ บุคลิกภาพทำให้เพศหญิงและเพศชายมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ แนวคิด และพฤติกรรมหลายอย่าง แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด บุญมา (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิรัตน์ หัตถกิจ (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าเพศเป็นสาเหตุสำคัญอย่างยิ่งที่มีผลต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จึงนำ เพศมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ประสบการณ์ในการทำงาน

การทำงานหรือปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงานจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่บุคคลสามารถ ปฏิบัติงานได้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะยิ่งปฏิบัติงานมากเท่าไร ประสบการณ์ ในการทำงานจะมากขึ้นตามไปด้วย และสามารถนำประสบการณ์ดังกล่าวมาใช้ในการทำงานให้ สำเร็จลุล่วง ส่งผลดีต่องานในหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชญา พงษ์จัน โอ (2554) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน พันธ์พิทยาคาร จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม ประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน พันธ์พิทยาคาร จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 18 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนา ฤทธิรงค์ (2556) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรกรู๊ป จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน ในเครืออักษรกรู๊ป จังหวัดชลบุรี โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของมลรวี ทิพย์รัตน์ (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรียา ทองบัณฑิต (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม

ประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประสบการณ์ในการทำงาน ของครูที่ปรึกษาน่าจะมีผลต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยองที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงนำประสบการณ์ในการทำงานของครูที่ปรึกษามาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประภาศรี ศรีวงศ์พันธ์ (2549) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนทุกขนาดมีการดำเนินงานมาก ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนทุกขนาดมีการดำเนินงานมาก ยกเว้น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษดำเนินการมากที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรงเรียนทุกขนาดมีการดำเนินงานมาก ยกเว้น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษดำเนินการมากที่สุด ด้านการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนทุกขนาดมีการดำเนินงานปานกลาง ยกเว้น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษดำเนินการมาก

สมศักดิ์ วรรณศิริ (2550) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่ครูผู้สอนกับผู้ปกครองนักเรียน และผู้บริหารกับผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

หัตถพงศ์ งานดี (2550) ได้ศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่เลือกบุคลากรเข้ามาทำงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากประสบการณ์และการทำงานมาเป็นระยะเวลาอันมีการประชุมบุคลากรเป็นระยะทุกโรงเรียนที่ผู้วิจัยศึกษาจะเลือกบุคลากรที่มีความรับผิดชอบเป็นอย่างดีในการพัฒนานักเรียนเพื่อมาทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการประชุมถึงจุดเด่น จุดด้อยของงานเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานการฝึกอบรมบุคลากร โดยเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้เรื่องระบบดูแลช่วยเหลือ

นักเรียนและการส่งไปอบรมยังหน่วยงานอื่นด้วยโดยครูที่ปรึกษาจะจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งไปยังคณะกรรมการอำนวยการ

นภเกศน์ นิธวัช (2551) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมุ่งสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพอย่างรอบด้านทั้ง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม มีชีวิตเป็นสุขตามความคาดหวังของสังคม ปัจจัยที่สนับสนุนการดำเนินงาน ได้แก่ ความร่วมมือและความเสียสละของครู ความร่วมมือจากผู้ปกครอง การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเสริมกำลังใจ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค คือ ปัญหาการบริหารภายในองค์กร ภาระงานที่เพิ่มขึ้นของครู การขาดความร่วมมือของนักเรียน ผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญ การใช้กฎระเบียบของสถานศึกษา

สมคิด บุญมา (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศระดับชั้น ประสบการณ์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรทม รวมจิตร (2553) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ สภาพการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สภาพการบริหารจัดการ และสภาพการดำเนินงาน ตามลำดับ

ประเสริฐ สวนจันทร์ (2553) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

มธุรดา ดวงจันทร์ (2553) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน โดยด้านการส่งเสริมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ

ปิยะนุช นารอง (2554) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูพานทองมีปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมในระดับปานกลางทุกด้าน

จุฑามณี เกษสุวรรณ (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับประสิทธิภาพการทำงานของครูที่ปรึกษา และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำกับประสิทธิภาพที่เข้ารับการฝึกอบรมของครู ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย มี 3 ปัจจัย คือ ประสิทธิภาพในการทำงานของครู ประสิทธิภาพในการเข้ารับการฝึกอบรมของครู และจำนวนนักเรียนต่อห้องที่ครูรับผิดชอบในการสอน

สมปอง โพธิ์ศรี (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านบึงอูดสาทรมนุเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านบึงโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านบึง จำแนกตาม เพศ และประสิทธิภาพของครูที่ปรึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จตุพร สิงห์ตา (2557) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามความเห็นของครู คือ ครูที่ปรึกษาควรรับรู้เกี่ยวกับสภาพครอบครัวของนักเรียน เข้าใจพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้ถูกต้อง และรับรู้เกี่ยวกับสถานะทางเศรษฐกิจของนักเรียน

จงจิตร สิงห์ทอง (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ส่วนผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรียา ทองบัณฑิต (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อทำการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมชาย นันทะเสน (2558) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านแม่อุสุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ด้านการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา และด้านการส่งต่อ และพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่าครูเพศชาย

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยองจะช่วยพัฒนานักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดีขึ้นในทุกด้าน และยังเป็น การช่วยแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีดังนี้

Stickle (1980, p. 314) ได้ศึกษาหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาผลการศึกษาพบว่าหน้าที่ของครูที่ปรึกษามี 5 ประการ คือ การให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษาให้สำเร็จตามหลักสูตรตามความสนใจและความต้องการการให้ข้อมูลแก่นักศึกษาในเรื่องวิชาการกฎระเบียบการให้คำปรึกษานักศึกษาด้านการพัฒนา นักศึกษาโดยการให้การเรียนรู้และทำความเข้าใจและศึกษาโดยคำนึงถึงความต้องการเป้าหมายความคาดหวังให้การช่วยเหลือแก้ไขปัญหส่วนตัวและช่วยสนับสนุนวางแผนด้านวิชาการในระยะยาวแก่นักศึกษา

Solberg (1994) ทำการวิจัยพบว่า วิทยาลัยหญิงเป็นกลุ่มที่จะมีแนวโน้ม ในการที่จะเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษามากกว่าวิทยาลัยชาย ซึ่งเป็นสาเหตุให้นักศึกษาหญิงเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอคำแนะนำและได้รับคำแนะนำที่สามารถแก้ปัญหาได้ ไม่ว่าจะในด้านวิชาการหรือปัญหาทั่วไป ส่งผลให้ศึกษาหญิงมีทัศนะว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีบทบาทด้านวิชาการและด้านทั่วไปที่เหมาะสมมากกว่าทัศนะของนักศึกษาชาย

Leggett (2004, p. 198) ได้ศึกษาการสำรวจผลกระทบของการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการให้คำปรึกษาในชั้นเรียนแบบเน้นทักษะด้านการแก้ไขปัญหาสำหรับนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา รูปแบบการวิจัยเป็นแบบแผนการทดลองกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 64 คนและครู 4 คน โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มทดลองจะได้รับการอบรมในโปรแกรมให้คำปรึกษาแบบเน้นทักษะด้านการแก้ไขปัญหาสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงเป็นเวลา 11 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการอบรมผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบเน้นทักษะด้านการแก้ไขปัญหาส่งผลทางบวกต่อการเรียนและการจัด โปรแกรมด้านการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนอย่างเหมาะสม

Dlamini (2004) ได้ศึกษาองค์ประกอบของความสัมพันธ์ของพฤติกรรมนักเรียนที่ไม่เหมาะสมในโรงเรียนมัธยมศึกษา เก็บข้อมูลจากผู้บริหาร ครู และนักเรียน พบว่าผู้บริหาร ครูและนักเรียนส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนคือ ความสัมพันธ์ที่มีระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธ์กับการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านวัย ประสบการณ์ ระดับการศึกษา ถิ่นที่อยู่ ศาสนาและการบริหารจัดการของโรงเรียน ทั้งนี้องค์ประกอบดังกล่าวมีผลต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ทั้งพฤติกรรมกลุ่มและรายบุคคล นอกจากนี้ยังพบว่าการบริหารงานที่อ่อนแอมีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งนำไปสู่สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ด้อยพัฒนา

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนสำคัญในการดูแลช่วยเหลือในด้านการให้คำปรึกษาและการแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งงานวิจัยต่างประเทศจะเป็นข้อมูลที่สามารถนำมาพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขต

อำเภอเมือง จังหวัดระยอง หากผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเห็นพ้องกันถึง
ความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยกำหนดระเบียบวิธีการศึกษาไว้ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ ครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 256 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งสิ้น 155 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) และเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร แล้วทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนด รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ชื่อโรงเรียน	ครูที่ปรึกษา	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนวัดบ้านแลง	21	13
โรงเรียนชุมชนวัดทับมา	30	18
โรงเรียนวัดห้วยโป่ง	64	39
โรงเรียนวัดตะพงนอก	49	29
โรงเรียนวัดโนไไร่	20	12
โรงเรียนวัดท่าเรือ	31	19
โรงเรียนบ้านสำนักทอง	26	16
โรงเรียนวัดแกลงบน	15	9

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งจำแนกออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมายสำหรับข้อคำถามแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ เป็นดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ปฏิบัติงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ปฏิบัติงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ปฏิบัติงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ปฏิบัติงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
น้อย

ระดับ 1 หมายถึง ปฏิบัติงานในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสาร บทความ ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. วิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัย โดยศึกษาวัตถุประสงค์ในการวิจัยและโครงสร้างเนื้อหา
การวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษางานนิพนธ์ พิจารณา
ตรวจสอบ เสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ได้ เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรง
ตามเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยเลือกข้อที่มี
ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจึง
จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

4.1 ดร.สมุทพร ชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

4.2 นายชีวบูรณ์ วิริยะพงษ์ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

4.3 ว่าที่ร้อยตรีชาญวิทย์ สุทธิ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดทับมา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1

5. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับครูที่
ปรึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน
เขตอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง แล้วหาค่าอำนาจจำแนกโดยการหาค่าสัมพัทธ์ระหว่างคะแนน
รายข้อกับคะแนนรวม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product
moment correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20-.71

6. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient; α) ได้ค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .91
7. นำแบบสอบถามที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วและผ่านการคัดเลือกแล้ว ไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 ในการตอบแบบสอบถามโดยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 155 ฉบับไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทุกโรงเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง และผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง
3. ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 155 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด
4. รวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

- ข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามนำมาทำการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
 - ตอนที่ 2 วิเคราะห์ระดับการปฏิบัติของกลุ่มตัวอย่าง จากการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) การส่งต่อ วิเคราะห์ข้อมูลเป็นรายด้าน และโดยรวม โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย โดยถือเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.51-5.00	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	ระดับการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: SD)
3. ทดสอบสมมติฐานสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน สถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t -test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูล สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
SD	แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน จำนวนกลุ่มประชากร
n	แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ (t -test)
p	แทน ความน่าจะเป็นของนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยองในครั้งนี ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยองโดยรวมและรายด้าน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและค่าร้อยละ ของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	54	34.84
1.2 หญิง	101	65.16
รวม	155	100
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
2.1 ต่ำกว่า 10 ปี	81	52.26
2.2 10 ปีขึ้นไป	74	47.74
รวม	155	100

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 65.16 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยมีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 52.26 ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 47.74

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง เป็นรายด้านและรายข้อ รายละเอียดดังตารางที่ 3-8

ตารางที่ 3 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน	<i>n</i> = 155		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	<i>SD</i>		
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.34	.40	มาก	1
2.	ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.70	.53	มาก	5
3.	ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.04	.60	มาก	4
4.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.10	.59	มาก	3
5.	ด้านการส่งต่อ	4.20	.58	มาก	2
รวม		4.16	.43	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ตารางที่ 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	<i>n</i> = 155		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	<i>SD</i>		
1.	การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งด้าน ความสามารถ พฤติกรรมและสุขภาพด้วยวิธีการที่ หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สํารวจ เป็นต้น	4.25	.54	มาก	6
2.	การใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	4.21	.75	มาก	7
3.	การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีทุกครั้งที่นักเรียนมีปัญหา	4.32	.63	มาก	5
4.	การเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์และสรุปผล อย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลไป ใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว	4.43	.61	มาก	1
5.	การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวและสภาพความเป็นอยู่	4.41	.60	มาก	2
6.	ครูติดต่อประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับนักเรียน	4.39	.58	มาก	3
7.	การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อนำผลไปใช้ใน การคัดกรองนักเรียนอย่างเหมาะสม	4.34	.71	มาก	4
รวม		4.34	.40	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์และสรุปผลอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว รองลงมาคือ การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวและสภาพความเป็นอยู่ และ ครูติดต่อประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน	<i>n</i> = 155		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	<i>SD</i>		
1.	การจัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	3.77	.81	มาก	2
2.	การทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการคัดกรองนักเรียน	3.78	.73	มาก	1
3.	การใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดกรองนักเรียน	3.58	.81	มาก	6
4.	นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อคัดกรอง	3.61	.79	มาก	5
5.	ครูสามารถคัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	3.74	.79	มาก	3
6.	การแจ้งข้อมูลการคัดกรองให้ผู้ปกครองได้ทราบเพื่อขอความร่วมมือผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม	3.70	.94	มาก	4
รวม		3.70	.52	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการคัดกรองนักเรียน รองลงมา คือ การจัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และ ครูสามารถคัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนชายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน	<i>n</i> = 155		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	<i>SD</i>		
1.	การจัดกิจกรรม/ โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม	4.10	.77	มาก	6
2.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมตามความ สมัครใจ และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด	4.01	.85	มาก	10
3.	การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถพิเศษของ นักเรียนตามศักยภาพ	4.05	.83	มาก	9
4.	การจัดกิจกรรม โสมรุมอย่างต่อเนื่อง	4.06	.80	มาก	8
5.	การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสานความร่วมมือ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.88	.87	มาก	12
6.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้กับนักเรียน	4.12	.70	มาก	5
7.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ให้กับนักเรียน	4.08	.82	มาก	7
8.	การส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขัน ความสามารถของนักเรียนด้านวิชาการ	3.98	.85	มาก	11
9.	การส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขัน ความสามารถของนักเรียนด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ	4.19	.86	มาก	3
10.	การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนอย่าง เหมาะสม	4.34	.78	มาก	1
11.	การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นประจำ ทุกสัปดาห์	4.28	.67	มาก	2
12.	การจัดกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของนักเรียน	4.15	.81	มาก	4
รวม		4.04	.60	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม รองลงมาคือ การอบรมคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ และการส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถของนักเรียนด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	<i>n</i> = 155		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	<i>SD</i>		
1.	โรงเรียนแต่งตั้งครูแนะแนวที่ให้คำปรึกษากับนักเรียน ได้โดยตรง	4.15	.75	มาก	1
2.	การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อนที่ปรึกษา	4.08	.78	มาก	4
3.	การจัดกิจกรรมแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมี ปัญหา เช่น เข้าค่ายคุณธรรม จัดอบรมให้ความรู้ เกี่ยวกับยาเสพติด หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาและ พัฒนานักเรียน	4.11	.69	มาก	3
4.	การประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงาน อื่นในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา	4.03	.74	มาก	6
5.	การบันทึกผลการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และติดตามผล นักเรียน	4.12	.74	มาก	2
6.	การรายงานผลการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนแก่ผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้รับทราบข้อมูลอย่างเหมาะสม	4.07	.79	มาก	5
รวม		4.10	.59	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งครูแนะแนวที่ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้โดยตรง รองลงมา คือ การบันทึกผลการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และติดตามผลนักเรียน และ การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เช่น เข้าค่ายคุณธรรม จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หรือ กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการส่งต่อ โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน	<i>n</i> = 155		ระดับ	อันดับ
		\bar{X}	<i>SD</i>		
1.	โรงเรียนวางระบบการส่งต่อโดยกำหนดกระบวนการ/ ขั้นตอนส่งต่อมีความชัดเจน	4.26	.79	มาก	2
2.	การแจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็น ในการส่งต่อ	4.32	.77	มาก	1
3.	การส่งต่อภายในโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่ง ต่อนักเรียนไปยังครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง เพื่อให้ ความช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	4.24	.77	มาก	4
4.	การส่งต่อภายนอก โดยส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ความช่วยเหลือนักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของ สถานศึกษา	4.25	.82	มาก	3
5.	การทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็น ที่ต้องส่งต่อ	4.14	.82	มาก	5
6.	การติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้อง รับทราบ	4.01	.76	มาก	6
รวม		4.20	.58	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ด้านการส่งต่อ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การแจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ รองลงมาคือ โรงเรียนวางระบบการส่งต่อ โดยกำหนดกระบวนการ/ ขั้นตอนส่งต่อมีความชัดเจน และ การส่งต่อภายนอก โดยส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยจำแนกตามเพศ และ ประสิทธิภาพในการทำงาน รายละเอียดดังตารางที่ 8-11

ตารางที่ 9 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	เพศ							
	ชาย (n = 54)				หญิง (n = 101)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.28	.34	มาก	1	4.36	.43	มาก	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.72	.52	มาก	5	3.70	.54	มาก	5
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.06	.63	มาก	4	4.03	.58	มาก	4
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.15	.41	มาก	3	4.07	.67	มาก	3
5. ด้านการส่งต่อ	4.21	.58	มาก	2	4.20	.58	มาก	2
รวม	4.17	.41	มาก		4.16	.44	มาก	

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ ปรากฏผลดังนี้

เพศชาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

เพศหญิง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อและด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	เพศ				<i>t</i>	<i>p</i>
	ชาย		หญิง			
	(<i>n</i> = 54)		(<i>n</i> = 101)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.28	.34	4.36	.43	-1.15	.25
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.72	.52	3.70	.54	.32	.75
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.06	.63	4.03	.58	.37	.71
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.15	.41	4.07	.67	.95	.34
5. ด้านการส่งต่อ	4.21	.58	4.20	.58	.07	.94
รวม	4.17	.41	4.16	.44	.18	.86

จากตารางที่ 10 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ พบว่าครูที่ปรึกษาที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ประสบการณ์ในการทำงาน							
	ต่ำกว่า 10 ปี (n = 81)				10 ปีขึ้นไป (n = 74)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.31	.36	มาก	1	4.37	.44	มาก	1
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.67	.50	มาก	5	3.74	.56	มาก	5
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.14	.60	มาก	3	3.94	.58	มาก	4
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.04	.56	มาก	4	4.16	.62	มาก	3
5. ด้านการส่งต่อ	4.21	.55	มาก	2	4.19	.62	มาก	2
รวม	4.14	.39	มาก		4.18	.26	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ปรากฏผลดังนี้

ประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการส่งเสริมนักเรียน ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปี ขึ้นไป โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ประสบการณ์ในการทำงาน				<i>t</i>	<i>p</i>
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปีขึ้นไป			
	(<i>n</i> = 81)		(<i>n</i> = 74)			
	\bar{X}	<i>SD</i>	\bar{X}	<i>SD</i>		
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.31	.36	4.37	.44	-0.96	.34
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	3.67	.50	3.74	.56	-0.90	.37
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน	4.14	.60	3.94	.58	2.16*	.03
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา	4.04	.56	4.16	.62	-1.18	.24
5. ด้านการส่งต่อ	4.21	.55	4.19	.62	.17	.86
รวม	4.14	.39	4.18	.26	-0.57	.57

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ที่ต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการส่งเสริม นักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยสอบถามความคิดเห็นจากครูที่ปรึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ในปีการศึกษา 2559 จำนวน 155 คน ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) จำนวน 2 ข้อ และแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง มีข้อความจำนวน 37 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1967, pp. 16-24) ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20-.71 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่น .91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test)

สรุป

การศึกษา และเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ตามลำดับ

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์และสรุปผลอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว รองลงมาคือ การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัว

และสภาพความเป็นอยู่ และครุติดต่oprสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน ตามลำดับ

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียนโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการคัดกรองนักเรียน รองลงมาคือ การจัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ร่วมกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และ ครูสามารถคัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ตามลำดับ

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียนโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม รองลงมาคือ การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์ และการส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถของนักเรียนด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ตามลำดับ

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ โรงเรียนแต่งตั้งครูแนะแนวที่ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้โดยตรง รองลงมาคือ การบันทึกผลการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และติดตามผลนักเรียน และการจัดกิจกรรมแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เช่น เข้าค่ายคุณธรรม จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หรือกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนานักเรียนตามลำดับ

1.5 ด้านการส่งต่อ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก โดยเรียงอันดับตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การแจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ รองลงมาคือ โรงเรียนวางระบบการส่งต่อโดยกำหนดกระบวนการ/ ขั้นตอนส่งต่อมีความชัดเจน และการส่งต่อภายนอกโดยส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มีเพศต่างกันมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริม
นักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาคำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
การศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
ครูที่ปรึกษามีกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น นักเรียนรู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่น
มากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาศรี
ศรีวงศ์พันธ์ (2549) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า
ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนทุกขนาดมีการ
ดำเนินงานมาก ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน โรงเรียนทุกขนาดมีการดำเนินงานอยู่ในระดับ
มาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ วรรณศิริ (2550) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบ
ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มหาสารคาม เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะว่าครูที่ปรึกษารับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัว
นักเรียนอย่างรอบด้าน ด้วยเครื่องมือหรือวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเยี่ยมบ้าน ระเบียบสะสม
แบบประเมินพฤติกรรม การสังเกต การสัมภาษณ์ เพื่อให้รู้จักนักเรียนแต่ละคนอย่างน้อย 3 ด้านคือ
ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หัสพงษ์ งานดี
(2550) ได้ศึกษาคำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า
การดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่
ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นภเกศน์ นิลธวัช (2551)
ได้ศึกษาคำพัฒนาการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาความก้าวร้าวของนักเรียนมัธยมศึกษา
ตอนต้นในโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขต

กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด บุญมา (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ครูที่ปรึกษามีการคัดกรองนักเรียนเป็น มีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จัก นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนในการหาวิธีที่ เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรทม รามจิตร (2553) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนเต็มตามศักยภาพของนักเรียน แต่ละคน หรือการสนับสนุนให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม นักเรียนในกลุ่มปกติให้ดีขึ้น และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหากลับมาเป็นนักเรียน กลุ่มปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มธรรดา ดวงจันทร์ (2553) ได้ศึกษาสภาพและแนวทาง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและ รายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของจงจิตร สิงห์ทอง (2558) ได้ศึกษา การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา สอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ใน ระดับมาก

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้นในการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด หาวีธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ปัญหา โดยไม่ละเลยนักเรียน จนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหาสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงโดยใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการให้การปรึกษาเบื้องต้น และจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรียา ทองบัณฑิต (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย นันทะเสน (2558) ได้ศึกษาสภาพ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนบ้านแม่อุสุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตาก เขต 2 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน บ้านแม่อุสุ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการส่งต่อ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหรือพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้นยากต่อการช่วยเหลือ โดยดำเนินการส่งต่อ ให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สวนจันทร์ (2553) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระยอง เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ จตุพร สิงห์ตา (2557) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการส่งต่อนักเรียน โดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่ปรึกษาที่มี เพศต่างกันมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการทำกิจกรรมต่าง ๆ ครูเพศชายกับครูเพศหญิงมี การปฏิบัติงานในการทำหน้าที่เป็นครูที่ปรึกษาโดยมีบุคลิกภาพ ทัศนคติ แนวคิดที่ไม่แตกต่างกัน

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด บุญมา (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนท่าเกษมพิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมปอง โพธิ์ศรี (2556) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน บ้านบึงอุตสาหกรรมนุเคราะห์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริม นักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทุ่มเท ทำงานของครูที่ปรึกษาที่ประสบการณ์น้อย ซึ่งยังมีภาระหน้าที่อื่นน้อย จึงสามารถอุทิศเวลาและ ทุ่มเทกับงานส่งเสริมนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ทำให้งานสำเร็จลุล่วงได้ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนา ฤทธิรงค์ (2556) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษร กรุ๊ป จังหวัดชลบุรี จำแนกตามประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนในเครืออักษรกรุ๊ป จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริมนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มลรวี ทิพย์รัตน์ (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของครู ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการส่งเสริม นักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรียา ทองบัณฑิต (2558) ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารกลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ ผู้บริหารกลุ่ม โรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ด้าน การส่งเสริมนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง ทั้ง 5 ด้าน โดยมีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรรู้ใช้เครื่องมือที่หลากหลายในการคัดกรองนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด
2. ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน เพื่อประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถทางวิชาการ รวมทั้งการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมตามความสมัครใจ และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาควรประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานอื่นในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และรายงานผลการป้องกันและช่วยเหลือให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบด้วย
4. ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษาควรทำความเข้าใจ และชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ และโรงเรียนควรมีการติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ
5. ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรมีการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ตลอดจนรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งด้านความสามารถ พฤติกรรมและสุขภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สืบสวน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาคำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1
2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ วุฒิวิชญานันท์. (2550). ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมมหานคร เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรมวิชาการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2544 ก). คู่มือเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 3-10 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2544 ข). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมสุขภาพจิต. (2546). คู่มือส่งเสริมสุขภาพจิตนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สำหรับครู. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2547). คู่มือผู้บริหารการสร้างคู่มือช่วยครูดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 3-ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6). กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และการวิเคราะห์สาระสำคัญ. กรุงเทพฯ: อรุณสภาคลาดพร้าว.
- กรมสุขภาพจิต. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุและครุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุและครุภัณฑ์.
- กรมสุขภาพจิต. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าพัสดุและครุภัณฑ์.

- กัลยา ศรีปาน. (2542). *ศึกษาคณะกรรมจริยธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาในโรงเรียน บุญเลิศอนุสรณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จงจิตร สิงห์ทอง. (2558). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนศูนย์ประสานงาน เขตพื้นที่การศึกษาสอยดาวเหนือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุพร สิงห์ตา. (2557). *สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จักรี โพธิ์สำนัก. (2552). *ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑาภรณ์ นาคประวัตติ. (2553). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของโรงเรียนในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามณี เกษสุวรรณ. (2555). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ปัญหาความก้าวร้าว ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสองภาษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จตุติกรณ์ นิสสัย. (2558). *การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน บ้านหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3*. งานนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุริรัตน์ มีพันธ์. (2553). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เอกชนในเขตพื้นที่ศึกษาลำพูน เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

- ดาวรุ่ง มุกดากิจ. (2554). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองแขงอำเภอท่าคันโทจังหวัดกาฬสินธุ์โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เตรียมศักดิ์ อินอุเทน. (2551). *ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นภเกตน์ นิลธวัช. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรทม รวมจิตร. (2553). *การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนเวียงแก่นวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภาศรี ศรีวงศ์พันธ์. (2549). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประภาส นาคประวัตติ. (2553). *ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ 1 ถึง 3 ในเขตอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประเสริฐ สวนจันทร์. (2553). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

- ปิยะนุช นารอง. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์อำนวยการเครือข่ายภูพานทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ปยุณวีร์ ชัยสวัสดิ์. (2555). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนในสหวิทยาเขตหนองใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พนม เกตุมาน. (2559). พัฒนาการวัยรุ่น. เข้าถึงได้จาก https://www.psyclin.co.th/new_page_59>. Htm
- พัชรียา ทองบัณฑิต. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร กลุ่มโรงเรียนศรีราชา 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์ชนุต์ม์ แก้วพรายดา. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิมพ์พา ผ่องแผ้ว. (2557). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญศรี นิตยา. (2552). สภาพและปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- แพวิภา ภูสังข์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

- มณฑา จำปาเหลือง. (2546). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครู โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดตราด. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มธุรดา ดวงจันทร์. (2553). สภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดไทยवास สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 2. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มธุริน แผลงจันทิก. (2554). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- มนัส อุณหศิริกุล. (2558). ทำอย่างไรให้นักเรียนตั้งใจเรียนหนังสือ. เข้าถึงได้จาก [https://www.stou.ac.th/study/sumrit/12-58\(500\)/page6-12-58\(500\).hmt](https://www.stou.ac.th/study/sumrit/12-58(500)/page6-12-58(500).hmt)
- มลรวี ทิพย์รัตน์. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุทธนา เรื่องไฟศาล. (2547). ปัญหาและข้อเสนอแนะการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รังสรรค์ เพ็งนู. (2551). สภาพความสำเร็จการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. ราชบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1.
- รัตนา ฤทธิ์คง. (2556). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในเครืออักษรรู๊ป จังหวัดชลบุรี. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

- ราชัน อัจฉิษฐ์. (2552). การวิเคราะห์จำแนกประเภทความสำเร็จในการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนชุมชนวัดทับมา. (2558). บันทึกฝ่ายปกครองนักเรียนประจำปีการศึกษา 2558. ระบุของ:
โรงเรียนชุมชนวัดทับมา.
- วนิดา ชนินทอุททวงศ์. (2544). คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ:
พิมพ์ลักษณ์.
- วรัญญา พงษ์เกษม. (2557). ปัญหาพฤติกรรมในวัยรุ่น. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaigodview.com/library/contest/health03/07/1-6.hmt>
- วิฑูรย์ วงแหวน. (2549). รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหันการราษฎร์รังสฤษดิ์
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิริชัย กาญจนวาสิ. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริวัฒน์ วรรณาม. (2540). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้การประเมินในการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บุญมา. (2552). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนท่าเกษมพิทยาศาสตร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. งานนิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัย
บูรพา.
- สมชาย นันทะเสน. (2558). การศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
โรงเรียนบ้านแม่อุสุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2. การค้นคว้าอิสระ
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- สมปอง โพธิ์ศรี. (2556). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนบ้านบึง “อุตสาหกรรมนุเคราะห์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 18. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สมลักษณ์ พรหมมีเนตร และฉันทนา จันทร์บรรจง. (2546). การกำหนดคุณสมบัติและบทบาทหน้าที่ของครูที่ศึกษานักเรียน และการสร้างรูปแบบการบริหารที่ศึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมศักดิ์ วรรณศิริ. (2550). การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สารีย์ นาคะ. (2548). สภาพและปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนประถม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (2558). แผนปฏิบัติราชการประจำปีการศึกษา 2558. ระยอง: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). การบริหารโรงเรียนตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขวิกฤตสังคม เส้นทางครูมืออาชีพ. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). สภาพความสำเร็จและแนวทางเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552 ก). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552 ข). คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2544). แนวปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองในสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2545). *รายงานผลการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *การศึกษาสภาพการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย.
- สุทธิรัตน์ หัตถกิจ. (2552). *ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะแก้ว เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- สุภาณี อินทอักษร. (2542). *เขียนไทย*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- หน่วยศึกษานิเทศ. (2546). *กลยุทธ์การบริหารเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- หัตถพงศ์ งานดี. (2550). *การศึกษารายงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชญา พงษ์จันโอ. (2554). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพนัสพิทยาคารจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- อานนท์ นนทวัน. (2551). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมัธยม ภู่อังพัฒนวิทย์ อำเภอนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.*
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Dlamini, M. S., & Dlamini, M. P. (2004). *Factors related to student unrest in Swaziland high school as perceived by head-teacher and student*. Retrieved from <http://www.ciot.org/tootkits/employment/bresee/banking-system.html>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*(3), 607-610.
- Leggett, M. E. S. (2004). *The Effects of a solution-focused classroom guidance intervention with Elementary students*. Retrieved from <http://www.od.arc.nrru.ac.th/dao/detail.nsp>

Solberg, N. (1994). *Counseling adults in transition: Linking practice with theory* (2nd ed.).

New York: Springer.

Stickle, P. W. (1980). The person, the product and the response: Conceptual problem in the

Assessment of creativity. *Journal of Personality*, 33(3), 314.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
- สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศธ.6218.8/ ว.001

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ. ชลบุรี 20131

31 ตุลาคม พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือในการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. คำโครงการวิจัย

2. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้มีความเห็นชอบให้นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพาทำงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางนิสรา สิมพรักษ์ รหัส 58990046

งานนิพนธ์เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมี

ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือของนิสิต ในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 0-3810-2052

โทรสาร. 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ.6218.8/ ว.002

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ. ชลบุรี 20131

3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้บัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์ ซึ่งในขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ ดังรายนามต่อไปนี้

นางนิสรา สิมพรัักษ์ รหัส 58990046

งานนิพนธ์เรื่อง: สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมี

ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

(สำเนา)

ที่ ศธ.6218.8/ ว.003

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ. ชลบุรี 20131

5 พฤศจิกายน พ.ศ. 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน

ด้วย ภาควิชาการบริหารการศึกษา ได้มีความเห็นชอบให้นิติระดับบัณฑิตศึกษา
หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา ทำงานนิพนธ์
ซึ่งขณะนี้ อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ดังรายนามต่อไปนี้

นางนิสร สิมพรักษ์ รหัส 58990046

งานนิพนธ์เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ขยายโอกาสทางการศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง โดยมี

ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา มีความประสงค์จะขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุเมธ งามกนก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร 0-3810-2052

โทรสาร 0-3874-581

ภาคผนวก ข

ตารางแสดงผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือ

ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อถาม
กับวัตถุประสงค์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Index of Item Objective Congruence: IOC)
เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งด้าน ความสามารถ พฤติกรรมและสุขภาพด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย เช่น สังเกต สัมภาษณ์ สํารวจ เป็นต้น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	การใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีทุกครั้งที่นักเรียน มีปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	การเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์และ สรุปผลอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำ ข้อมูลไปใช้ได้สะดวก รวดเร็ว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดเก็บข้อมูลด้านครอบครัวและสภาพ ความเป็นอยู่	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	ครูติดต่อประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อนำผล ไปใช้ในการคัดกรองนักเรียนอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	ด้านการคัดกรองนักเรียน การจัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนด เกณฑ์การคัดกรอง ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
9.	การทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับจุดประสงค์ในการคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	การใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11.	นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อคัดกรอง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12.	ครูสามารถคัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13.	การแจ้งข้อมูลการคัดกรองให้ผู้ปกครองได้ทราบเพื่อขอความร่วมมือผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
14.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การจัดกิจกรรม/ โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมตาม ความสนใจ และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วม มากที่สุด	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
16.	การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถพิเศษของ นักเรียนตามศักยภาพ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17.	การจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18.	การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและ ประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้กับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
20.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะ อาชีพให้กับนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
21.	การส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถของนักเรียนด้านวิชาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (ต่อ) การส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถของนักเรียนด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23.	การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24.	การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25.	การจัดกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
26.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนแต่งตั้งครูแนะแนวที่ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้โดยตรง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27.	การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อนที่ปรึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28.	การจัดกิจกรรมแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เช่น เข้าค่ายคุณธรรม จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หรือกิจกรรมอื่น ๆ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
29.	การประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานอื่นในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
30.	การบันทึกผลการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และติดตามผลนักเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
31.	การรายงานผลการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้รับทราบข้อมูลอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32.	ด้านการส่งต่อ โรงเรียนวางระบบการส่งต่อ โดยกำหนดกระบวนการ/ ขั้นตอนส่งต่อมีความชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ			IOC	ความหมาย
		1	2	3		
33.	การแจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
34.	ด้านการส่งต่อ (ต่อ) การส่งต่อภายใน โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนไปยังครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนต่อไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35.	การส่งต่อภายนอก โดยส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
36.	การทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37.	การติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามสภาพ
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1.	.39	21.	.20
2.	.43	22.	.45
3.	.43	23.	.24
4.	.44	24.	.42
5.	.33	25.	.45
6.	.71	26.	.47
7.	.61	27.	.35
8.	.37	28.	.22
9.	.49	29.	.46
10.	.39	30.	.40
11.	.34	31.	.68
12.	.54	32.	.70
13.	.58	33.	.32
14.	.43	34.	.24
15.	.32	35.	.40
16.	.38	36.	.65
17.	.52	37.	.45
18.	.56		
19.	.33		
20.	.67		

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ .91

ภาคผนวก ง
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ เป็นแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

2. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง คำตอบของท่านมีความสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของการวิจัย และจะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด ดังนั้น จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ และตรงตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเพื่อให้งานวิจัยได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาโรงเรียน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ที่กรุณาได้สละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามฉบับนี้ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางนิสรา สิมพรัักษ์

นิติศตปริชญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลจริงของท่าน

1. เพศ

(....) ชาย

(....) หญิง

2. ประสบการณ์ในการทำงาน

(....) ประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี

(....) ประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง โปรดอ่านและพิจารณาข้อความข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ดังนี้

5 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

4 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

1 คะแนน หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทั้งด้าน ความสามารถ พฤติกรรมและสุขภาพด้วยวิธีการ ที่หลากหลาย เช่น สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ เป็นต้น					
2.	การใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล					
3.	การศึกษานักเรียนเป็นรายกรณีทุกครั้งที่นักเรียนมีปัญหา					

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
4.	การเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล วิเคราะห์และสรุปผล อย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำข้อมูลไปใช้ได้ อย่างสะดวก รวดเร็ว					
5.	การเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนเป็นรายบุคคล เพื่อจัดเก็บ ข้อมูลด้านครอบครัวและสภาพความเป็นอยู่					
6.	ครูติดต่อประสานกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูล เกี่ยวกับนักเรียน					
7.	การวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลเพื่อนำผลไปใช้ ในการคัดกรองนักเรียนอย่างเหมาะสม					
8.	ด้านการคัดกรองนักเรียน การจัดประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดเกณฑ์ การคัดกรอง ที่เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายและสอดคล้องกับ สภาพความเป็นจริง					
9.	การทำความเข้าใจกับนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับ จุดประสงค์ในการคัดกรองนักเรียน					
10.	การใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดกรองนักเรียน					
11.	นักเรียนทุกคนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด เพื่อคัดกรอง					
12.	ครูสามารถคัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
13.	การแจ้งข้อมูลการคัดกรองให้ผู้ปกครองได้ทราบ เพื่อขอความร่วมมือผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างเหมาะสม					
14.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนา การจัดกิจกรรม/ โครงการที่ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม					
15.	นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมตามความสมัคร ใจ และส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด					

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
16.	การจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสามารถพิเศษของนักเรียนตามศักยภาพ					
17.	การจัดกิจกรรมโฮมรูมอย่างต่อเนื่อง					
18.	การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสานความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
19.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน					
20.	การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะชีวิตและทักษะอาชีพให้กับนักเรียน					
21.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (ต่อ) การส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถของนักเรียนด้านวิชาการ					
22.	การส่งเสริมหรือจัดกิจกรรมประกวดแข่งขันความสามารถของนักเรียนด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ					
23.	การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม					
24.	การอบรมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนเป็นประจำทุกสัปดาห์					
25.	การจัดกิจกรรมชุมนุมตามความสนใจของนักเรียน					
26.	ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โรงเรียนแต่งตั้งครูแนะแนวที่ให้คำปรึกษากับนักเรียนได้โดยตรง					
27.	การจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน หรือเพื่อนที่ปรึกษา					
28.	การจัดกิจกรรมแก้ปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา เช่น เข้าค่ายคุณธรรม จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด หรือกิจกรรมอื่น ๆ					
29.	การประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องหรือหน่วยงานอื่นในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา					

ข้อ	สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับการดำเนินงาน				
		5	4	3	2	1
30.	การบันทึกผลการช่วยเหลือ แก้ปัญหา และติดตามผลนักเรียน					
31.	การรายงานผลการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนแก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้รับทราบข้อมูลอย่างเหมาะสม					
32.	ด้านการส่งต่อ โรงเรียนวางระบบการส่งต่อโดยกำหนดกระบวนการ/ ขั้นตอนส่งต่อมีความชัดเจน					
33.	การแจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบถึงความจำเป็นในการส่งต่อ					
34.	ด้านการส่งต่อ (ต่อ) การส่งต่อภายในโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนไปยังครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนต่อไป					
35.	การส่งต่อภายนอก โดยส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนกรณีที่เกิดความสามารถของสถานศึกษา					
36.	การทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ					
37.	การติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางนิสรา สิมพรัภย์
วัน เดือน ปีเกิด	3 ธันวาคม พ.ศ. 2517
สถานที่เกิด	อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนชุมชนวัดทับมา ตำบลทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง 21000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2543	อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านโพนงามคุรุราษฎร์วิทยา อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2545	อาจารย์ 1 โรงเรียนบ้านหนองบอน อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
พ.ศ. 2552-ปัจจุบัน	ครู กศ. 2 โรงเรียนชุมชนวัดทับมา อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2540	การศึกษาระดับบัณฑิต (ชีววิทยา-คณิตศาสตร์) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
พ.ศ. 2560	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา